

ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΥ ΕΓΝΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ "Η ΤΡΙΝΑΧΟΣ" ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΑΡΤΙΟΣ-ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1992 * ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 39 * ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1985 Δ/ΝΣΗ: ΛΑΜΠΟΒΙΤΙΑΔΗ 3 Τ.Κ. 453 33 — ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΧΡΟΝΙΑΡΕΣ ΜΕΡΕΣ

ΠΑΣΧΑ 1992

Χαρά, τι ευφρόσυνη λέξη στο άκουσμα, τι ευτυχία στο βίωμα, στην εμπειρία! Είναι αρχαίο στοιχείο της υπερτρισχίλιετούς γλώσσας μας προέρχεται από το θέμα του ρηματικού τύπου εχάρην του χαίρω. Το νοηματικό της περιεχόμενο είναι: συναισθηματική κατάσταση έντονης ευαρέσκειας. Παρέχουμε αυτές τις ελάχιστες πληροφορίες σχετικά με την πραγματικότητα της χαράς με σκοπό οι στοχαζόμενοι από μας να πλησιάσουν αυτό το συναίσθηματικό κεφάλαιο που απαιτεί όχι μόνο γνωστική επάρκεια αλλά και αγώνα για να την κατακτήσουμε, αν την κάνουμε προσωπική, οικογενειακή, κοινωνική μας ψυχική υπόθεση.

Ερχεται το ερώτημα: Που βρίσκεται η χαρά για να την αναζητήσουμε; Στην απάντηση ή καλύτερα στις απαντήσεις επικρατεί σύγχυση, ρευστότητα, βαβέλ!

Άλλοι λένε βρίσκεται έξω από μας και την εστιάζουν στα υλικά αγαθά. Είναι γεγονός ότι βρίσκεται και αυτού, αλλά όχι όλη, η προϋπόθεσή της. Πόσοι ζάπλουτοι είναι δυστυχισμένοι!

Άλλοι λένε ότι η χαρά βρίσκεται μέσα μας, στο είναι μας (ψυχικό, πνευματικό και σωματικό). Είναι τόσο κοντά μας και μας είναι τόσο άγνωστη, έπεται η απορία! Οι απαντήσεις δεν τελειώνουν εδώ. Θα μας πηγαινε μακριά ο λόγος αν συνεχίζαμε. Θα συντομεύσουμε τονίζοντας ότι αληθινή χαρά είναι ο άδυτος ήλιος, το ανέσπερο φως,

που δεν το αγγίζει το έρεβος. Η χαρά αυτή είχε εγκαταλήψει τις ανθρώπινες καρδιές με την επικράτηση της αμαρτίας από την πτώση των πρωτοπλάστων και επέστρεψε στη γη, στους ανθρώπους με την Ανά-

στη όλα και τώρα η χαρά είναι κτήμα των πιστών Του, ευφροσύνη αναφαίρετη του ανθρώπου, αρκεί να αγωνιστεί στη ζωή του κατά του πολύμορφου κακού έξω και μέσα από μας. Την χαρμόσυνη ευτυχία της χαράς στην κορύφωσή της τη ζούμε με την Ανάσταση του Χριστού μας, τα μοναδικά πατροπαράδοτα έθιμα του Χριστιανισμού που είναι η θρησκεία της χαράς!

Για μας τους Ορθοδόξους Χριστιανούς το Πάσχα είναι η μεγαλύτερη ημέρα ψυχικής ανάστασης της χρονιάς. «Εορτή εορτών» κατά τον μνογράφο της εκκλησίας μας.

Εκεί που η χαρά από την Ανάσταση του Σωτήρα μας και Λυτρωτή μας γίνεται θρίαμβος πραγματικός είναι η ελληνική υπαίθρος, είναι για μας τους Καλαρρυτιώτες το αρχοντοχώρι μας, το πατρικό μας, οι γειτονές μας, η παρακολούθηση των ακολουθιών της Μεγάλης Εβδομάδος και της Αναστάσεως στον Αϊ-Νικόλα, είναι εκεί που όλοι μαζί θα ψάλλουμε πανευτυχώς το «Χριστός Ανέστη». Το μήνιμα της νέας ζωής με οδηγό τον αναστάνα Χριστό μας θα δεχτούν οι καρδιές μας και αδελφωμένοι, χωρίς έχθρες, μίσση και διαβολές θα πορευτούμε τη στράτα της νέας ζωής, της Χριστιανικής ζωής, της ζωής της χαράς και της αγάπης.

Χριστός Ανέστη!

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Άγιος Νικόλαος Καλαρρυτιών (ανατολική πλευρά). Σχέδιο ΝΠΣΑΣ ΣΙΝΙΚΗ-ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ γλύπτριας.

σταση του Χριστού μας.

Η Ανάσταση προϋποθέτει αγώνα, θυσία, πόνο για να λυθούν τα δεσμά του κακού και ο Άδης. Από την αγάπη Του προς τα παιδιά Του ο Χριστός μας τα υπέ-

Εμείς και ο τόπος μας

Ο ΟΒΕΛΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΥΛΗ ΜΑΣ

Γράφει ο ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ (τ. Λυκειάρχης)

περο. Αυτού χρειάζεται πείρα. Μετά με τέχνη περάστηκαν στην ξύλινη από έλατο σουβλα. Δέθηκαν σωστά. Στα ψαχνά έβαλαν σκελίδες σκόρδο για να μωσχοβολήσουν και επάνω έβαλαν την πάνα. Τα αρνιά ήταν έτοιμα για το ψήσιμο. Όλα μαρτυρούσαν εμπειρίες ετών.

Η φωτιά από πουρνάρια και πυροστόξυλα πουρνάρια έκαψε και περιέμενε τους οβελίες. Κάπως μακριά στην αρχή στάθηκαν διχάλες ξύλινες δύο από κάθε μεριά και τοποθετήθηκαν τα αρνιά. Στην αρχή το γύρισμα γινόταν γρήγορα για να μην αρπάξουν οι οβελίες και με ένα ξύλο που στην άκρη είχε ένα καθαρό άσπρο πανί το αλοιφάν με βούτυρο. Η αμφοσσία των θεών του Ολύμπου περίπου τέτοια κνίσσα θα είχε. Τα παιδιά με τις οδηγίες των μεγάλων έφεραν γύρω τις σουβλές και καθώς οι φωτιές πύρωναν τα ρόδινα προσωπά τους θύμιζαν χαρούμενους αγέλους της Αναστάσεως.

Κοντά στα αρνιά σε μικρότερες διχάλες τοποθετήθηκαν τα κοκορέτσια και τα σπληνάντερα. Οι γυναίκες μπαινόβγαιναν και έφεραν μεζέ και τσίπουρο για τους άνδρες.

Το ραδιόφωνο, είχε Πασχαλινό πρόγραμμα. Η χαρά της Ανάστασης κυριαρχούσε στο σπιτικό, στην αυλή, στη γειτονιά, στο χωριό, όπου όλα τα σπύτια έψηναν τους οβελίες. Στη χαρά συμμετείχαν τα στραγαλιανά (καρδερίνες) οι τσοπανάκοι, τα τσόνια, οι τρυποφράχτες που πλημμύριζαν τους κλώνους της μοιριάς και της κληματαριάς με γλυκολαλήματα. Μοναδικές αναστάσιμες στιγμές της υπαίθρου.

Οι ώρες περνούσαν οι σουβλές των αρνιών έφεραν γύρω πιά αργά. Τα κοκορέτσια και τα σπληνάντερα βγήκαν κάστανο και σε λίγο τα αρνιά.

Στον ίσκιο της μοιριάς οι χρυσόχερες της υπαίθρου έφεραν τους σουφράδες και τα ξομπλισμένα με κοκκινόασπρα τετράγωνα τραπέζο-μάντηλα. Οι άντρες λάνθισαν τα ψητά και τα έβαλαν στη μέση των τραπέζιων. Κάθησαν όλοι γύρω γύρω με τη σειρά και με τάξη. Ο παππούς, η γιαγιά, ο πατέρας ή μητέρα, τα παιδιά και στην κορυφή οι φίλοι της οικογένειας, ασοί που χάριζαν το ορεινό Πάσχα στην πρώτη θέση. Ζεί ακόμη στην Ελλάδα μας ο Ξένιος

Ζεύς! παρά τα φληναφήματα των «φίλων» της Ελλάδος. Κόκκινα αυγά, σαλάτες, τυριά και ψωμί της γάστρας πραγματικά χωριάτικο ήταν τα αγαθά του Θεού! Ελληνικό πασχαλινό τραπέζι!

Κάνανε τον σταυρό τους όλοι όρθιοι μετά κάθησαν και ο παππούς ευχήθηκε: Χριστός Ανέστη, Χρόνια πολλά, καλώς ανταμάσαμε και ο θεός πάντα το καλό. Αληθώς ανέστη είτε ο πατέρας και όλη η παρέα με μια φωνή χαράς.

Μετά το πράγματι Ελληνικό πασχαλινό φαγοπότι και το κοκκινέλι άρχισε το τραγούδι στην πλακόστρωτη αυλή. Πρώτα τα τραγούδια της τάβλας: «Σε τούτη την τάβλα πούμαστε», «Ανάγια ανάγια τάριχναν οι κλέφτες τα γνουφένια», για να ξεκινήσει το κέφι.

Μετά άρχισε ο χορός με συγκαθιστό «Κότα μου κοτούλα μου», «Αλεξάνδρα» και μετά τσάμικα: «Ο Όλυμπος», «Ο Βλαχοθανάσης», «Ένας απτός» κ.α. Συνέχισαν με Πωγωνίσια: «Ντελή Παπά», «Σιδεροβέργινο κλουβί», «συτά «Μαντίλι καλαματιανό», «Αιγιοπελαγίτικα, Θρακιώτικα, Μακεδονικά, Μωραϊτικά, Κρητικά, Κύπρου, Βορείου Ηπείρου γενικά τραγούδια λεβέντικα από όλη την Ελλάδα.

Ήταν ένα αξέχαστο πάσχα. Μωσχοβολούσε λεβεντιά και Ελλάδα!

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

Την κορύφωση της Ανάστασης τη ζήσαμε όλοι οι χωριανοί στον Αϊ-Νικόλα με την λειτουργία της Αναστάσεως. Η έκφραση είναι έντονα ζωγραφισμένη στα πρόσωπα όλων μας που είναι η εικόνα της ψυχής μας. Στο σπύτι, που μωσχοβολούσε φρέσκο ασβέστωμα και όλα λαμποκοπούσαν από τάξη, καλλιεργημένη εσωτερικότητα και αρχοντιά, οι φροντίδες της γιαγιάς, της μητέρας τις ξύπνησαν πρωί.

Ο ήλιος αφού αγκάλιασε σαν αδέρφι έναν καταγάλανο, ανέφελο ουρανό, χάριμα των ματιών και ευφροσύνη της καρδιάς, γλυκοφίλησε τις βουνοκορφές της περήφανης οροσειράς της Ξακουστής Πίνδου μας. Έδωσε το φιλή της αγάπης της Αναστάσεως στο Μπάρο, την Κακαρδίτσα, τον Πρέσσο, τα Αθαμανικά (Τζουμέρκα) στις νύφες της Πουλιάνας και τους Αγίους Αποστόλους. Τι μέρα τούτη, Θεέ μου, απέραντη τέρψη! Πραγματικά: Χαρά Θεού!

Με το μέσα-έξω των γυναικών, ξύπνησαν τα παιδιά και ο πατέρας για να σφάξουν τα αρνιά. Αυτά περιέμεναν ανύποπτα, ίσως από ένστικτο καταλάβαιναν την προσφορά της θυσίας τους για το πασχαλινό τραπέζι. Ο πατέρας, έμπειρος στη σφαγή των αρνιών, δεν άργησε να τα ετοιμάσει. Σε λίγο κρεμασμένα από το κλωνάρι της σκαμνιάς της αυλής με τα εντόσθια σε δυο μεγάλα ταψιά, πλύθηκαν από τα αίματα και μετά αλατίστηκαν με αλάτι και μαυροπί-

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟ '21

ΣΟΥΛΙΩΤΕΣ

ΜΙΧ. ΠΕΡΑΝΘΗ

Όσο κρατούσε το μούτζωμα, οι λιάνηδες του Γκιολέκα ανηφόριζαν και μάζευαν τους σκοτωμένους τους από την πλαγιά. Όρισε κι ο Κόγκας τέσσερα παλληκάρια και σήκωσαν στον ώμο τους δυο λαβωμένους που είχε, να τους παν στο χωριό. Κι είχε να δώσουν χαμπέρι, μια και δεν έχει πόλεμον αύριο, οι γυναίκες να μην ξεσηκωθούν απ' τα χαράματα. Άς έρθουν και με τον ήλιο και μαζί με το φαί και τις τσούρες να τους φέρουν κι αλλάξιές, ν' αλλάξουν. Είπε ακόμα να πάνε το μαύρο χαμπέρι στη θειά Γιώργαινα του Τερζή, ότι σκοτώθηκε ο ακριβός της. Μόνο, μην τη σπαράξουν τη χριστιανή όλη νύχτα' απ' την αφήσουν απόψε να κοιμηθεί και της το λεν το πρωί, όταν φέξει ο θεός τη μέρα.

Όλη τη νύχτα, κάτω, οι αρβανίτες, δεν έκλεισαν μάτι. Αρδέβαιναν τους σκοτωμένους σ' ένα λουμάκι, άναψαν φωτιά μεγάλη, τετράπηλη, που οι φλόγες της ηθόσαν φορές-φορές πάνω απ' τα βράχια των ταμπουριών τους και μαζεύτηκαν γύρω-γύρω και τους έκλειαν και τους μοιρολόγισαν... Τέτοιο σπάραγμα και τέτοιες σκουξιές, ούτε γυναίκες. Ξαν να μην ήταν Σούλι εδώ, παρά ένα χωριό μακρινό, λασποχώρι της Λιαπουριάς, όπου θρηγνούσαν και σπιδόδερνονταν λιάπιας. Τόσο, που τα παλληκάρια απάνω τους ξενοφάνηκε. Κι έγειραν με τους ακριβούς στ' αφύλακτα μετερίζια και χάζευαν κάτω, στις λάμψεις της φωτιάς, κι ακουμαίνονταν το θλιβερό μοιρολόι.

Μάτι αρβανίτικο ας μη μείνει αδόκρυτο για το χαμό του αγαπημένου Χούσου... Κι εσείς μαυροπούλια στον ουρανό που καρτερείτε να φάτε τις σάρκες του, έναν πετρίτη να στείλετε γρήγορο στο ξεκουσμένο Κούτσι της Λιαπουριάς. Σε ξάγναντο απάνω να σταθεί και να διαλαλήσει ο αντρείομένος Χούσος δε θα ξανάρθει... Να το μάθουν στο Κούντσι, να λυπηθούν, «Κρίμα στο παλληκάρι!»

Να τ' ακούσουν οι αδερφές του κι η μάνα του, να χύσουν ποτάμι τα δάκρυα, τι ο Χούσος ήταν καμάρι της Λιαπουριάς... Οι φωνές έβγαζαν λιανές και σπαρταχικές και το τραγούδι ήταν για το σκοτωμένο ανήφι του Γκιολέκα, το Χούσο. Ύστερα πήραν άλλο τραγούδι, για τον Χασάν, κι ύστερα άλλο, κι άλλο. Τα λόγια παράλαζαν κάθε φορά, μα ο σκοπός ο λυπητερός έμενε ίδιος.

— Τούτοι εδώ, ορέ, λένε τα παλληκάρια, δε θα μας αφήσουν απόψε να κοιμηθούμε, μια νύχτα που μπορούσαμε και μες να κλείσουμε μάτι...

— Να μετρήσουμε τραγούδια τους, λέει άλλος, να μάθουμε πόσους πήσαν τα βόλια μας...

Ύστερα όμως βαρέθηκαν, νευρίασαν κι όλας, όλη νύχτα ν' ακούν μοιρολόγια. Και μετέωτηκαν κι αυτοί σ' ένα απάγκιο να ξαλεψόφωρον.

Τρακόσους τούρκους σκότωσα, τρακόσους αρβανίτες

κι ακόμα δεν έχορτασα και χορτασμό δεν έχω... Σαν ξημέρωσε, οι αρβανίτες άρχισαν να σκάβουν λάκκους μεγάλους. Έβριζαν μέσα τα κουράκια, ύστερα τα σκέπασαν ως απάνω με χώμα, πήραν από το ίδιο χώμα και στάγνισαν τα μαλλιά τους, φόρεσαν και τις φλοκάτες ανάποδα —σημάδι πως κρατούν πένθος— κι έγειραν τέλος αφύλαχτοι και εσφιμάτωτοι πάνω στα βράχια τους να ξεστομίζουν στον ήλιο που ότι είχε βγει.

Σιγά-σιγά φάνηκαν στα μονοπάτια απάνω κι οι Σουλιώτισσες με τα ταγάκια στον ώμο και τις αλλάξιές τα ρούχα και λίγα τσικμάκια αγριοσταφύλια ή τσιπές σίκα στο μαντίλι. Κατεβαίνουν αφύλαχτες, και σαν έφταναν κι έμειναν με τα παλληκάρια κι άρχισαν οι αγκαλιές και τα γέλια, οι αρβανίτες οι μωτρομένοι έτρεφαν τα μάτια τους βλέποντας. Ότι τις άλλες μέρες τούτα όλα γίνονταν στο σκοτάδι. Και τους έπιασε μέσα τους πίκρα βαθιά, να συλλογιούνται το χωριό τους και να θυμούνται τις δικές τους γυναίκες. Σε λίγο, οι γυναίκες ξανάφωρον στον ανήφορο μες απ' τα βράχια. Αλλά στα ταμπούρια απάνω τα σουλιώτικα είχε μείνει ο ίδιος αγέρας. Κίτταες κι έβλεπε σαν να ετοιμάζονταν για πανηγύρι. Τα παλληκάρια πλένονταν κι άλλαζαν και χτενίζονταν. Κι όποτε ν' ανέβει ο ήλιος τρία καλώδια ψηλά, ασπρολογούσαν όλοι τους πεντακάθαρα.

Και τώρα, μπαίνει στη μέση ο Κόγκας Δράκος, φέρει τον σκοτωμένο.

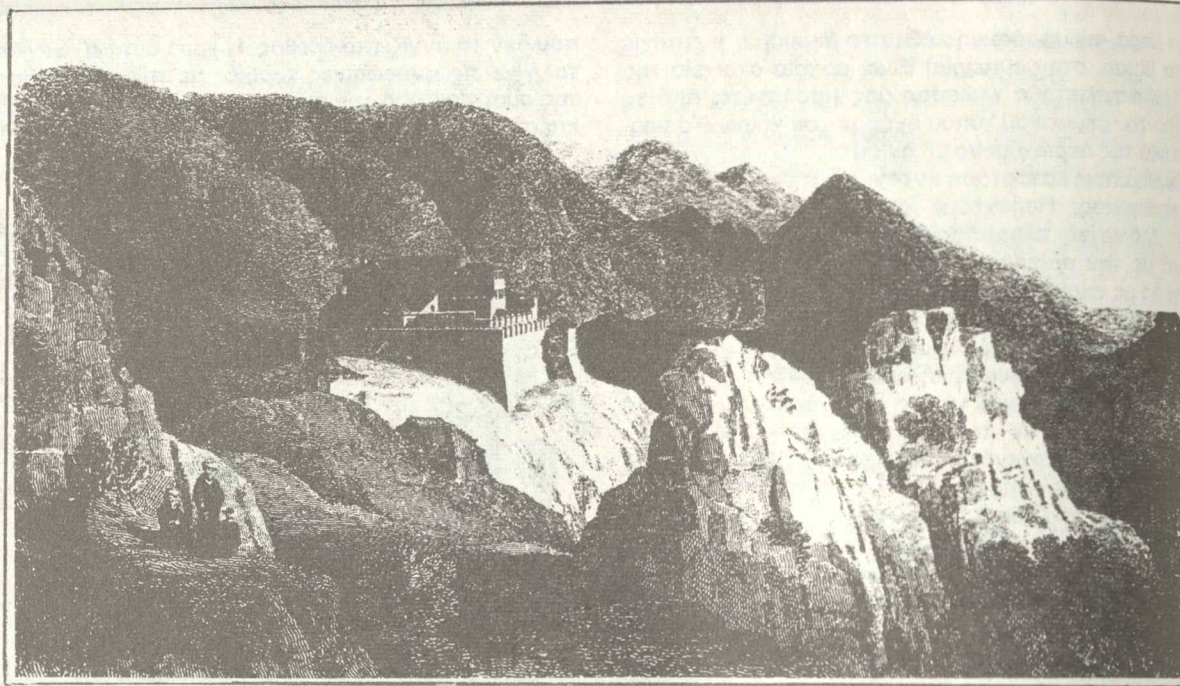
Δυο παλληκάρια κόβουν ζερβά, στέκονται ανάμεσα σε δυο βράχια, σηκώνουν την κάτω που τον σκέπαζε και παίρνουν σηκωτόν, ο ένας απ' το κεφάλι, ο άλλος από τα πόδια, τον σκοτωμένο. Τον φέρνουν και τον απιδώνουν στ' ανοιχτά, πάνω σε φτέρες που' χαν στρώσει από πριν οι συντόφοι του, με το κεφάλι του να κυττάει κατά την ανατολή. Τα παλληκάρια μαζεύονται ολόγυρα κι ο Κόγκας Δράκος γονατίζει πρώτος και τον φυλάει.

— Ήσουν στον ανθρώ σου, ορέ Κωσταντή. Μας χρειάζοσαν ακόμα. Ο θεός να σου δώσει ανάπαυση... Ένας-ένας σκίζουν κι οι άλοι και τον φυλούν και πάλι σηκώνονται, κύκλος, ολόγυρα.

Ο Βασίλης ο Τόντας λίγο θέλει να μπηξει τα κλάματα. Δίπλα-δίπλα ήταν τα μετερίζια τους με του Κω-

σταντή. Και τον έβλεπε και τον ήξερε και τον είχε μες στην καρδιά του. Κι όσο συλλογιέται που η μάνα του τον έχει έναν και μοναχό-ο άντρας της, κι άλλα δυο παιδιά, από βόλι πάν όλοι τους, στον παλιό πόλεμο-τον πιάνει ένα βαθύ παράπονο και μια πίκρα, που τούρχεται να μπηξει τα κλάματα.

Αλλά η φωνή του Κόγκας δεν τον αφήνει καιρό. — Και τώρα, αδερφία, δώστε τα χέρια να τον χορέψουμε και να τον τραγουδήσουμε καθώς ταιριάζει στη λεβεντιά και στα νιάτα του.

Το Κάστρο του Σουλίου. Αθήνα. Γεννάδειος Βιβλιοθήκη.

Μπροστά ο Κόγκας και πίσω οι άλλοι, σειρά διπλή και τριδιπλή, κι αρχίζουμε το τραγούδι το βροντερό και το λυγίμα τ' ανάσφαρο και τη γυροβολία την παλληκάρια, ν' αναταράζεται αέρας και γης.

Στη βρύση στα Τσαρίτσια, στην άκρη από τη χώρα πουλουμπασιαδές κάθονταν, όλοι Μαργαριτώτες, κι ακούγμεναν τον πόλεμο που κάνουν οι Σουλιώτες...

...πως πολεμάει ο Μπότσαρης, πως πολεμάει Τζαβέλας, πως πολεμούν μικρά παιδιά, γυναίκες σαν τους άντρες, πως πολεμάει η Τζαβέλλα σαν τ' αξιο παλληκάρι...

Τραγουδούν και χορεύουν και κάθε τόσο ηθόσαν πάνω απ' τον Κωσταντή, τον μικροκωσταντίνο, και κάθε τόσο του πετούν.

— Καλό ταξίδι, αδερφί... — Αλαφρό να ν' το χώμα σου Κωσταντή, σαν τ' αλαφρό το λυφύλλο...

Μες απ' τα βράχια, ψηλά, φαίνονται τώρα να κατεβαίνουν τρεις μαυροφόρες-στη μέση η θειά Γιώργαινα του Τερζή, που έρχεται να σηκώσει τον ακριβό της. Τα παλληκάρια καμνώνονται πως δε βλέπουν. Παρά ζωηρέσουν το χορό τους, δυναμώνουν περισσότερο το τραγούδι τους.

Όπου οι μαυροφόρες ζυγώνουν κατά το χοροστάσι και στέκονται εκεί, παράμερα, λιθοβμένες, ακίνητες. Κάμποσα παλληκάρια ξεκόβονται, τρέχουν μπροστά τους.

— Ζωή σε λόγου σας, λένε.

Η θειά Γιώργαινα του Τερζή τους κυττάει αμίλητη, μ' ένα βλέμμα σκληρό και πικρό. Ύστερα ρίχνει το βλέμμα της ίσα πάνω από τα κεφάλια τους και δίχως να βλέπει κανένα ανοίγει το στόμα της.

— Που τον βρήκε το βόλι; ρωτάει. Στο στήθος για στις πλάτες;

— Τον είδα με τα μάτια μου, πετάγεται ο Βασίλης ο Τόντας. Τρεις αρβανίτες άφησε στον τόπο.

— Το βόλι είπα. Στο στήθος για στις πλάτες; Πο-λέμησε σα Σουλιώτης για όχι;

— Σα Σουλιώτης, θειά Γιώργαινα. Και τη λαβω-ματιά, στο στήθος την πήρε.

— Το λέτε αλήθεια ή για να μου φτιάξετε την καρ-διά; Κλεφτοίνα αλήθεια!

— Είμαστε πλάι-πλάι, ξαναλέει κι ο Βασίλης ο Τόντας.

Την ίδια στιγμή ζυγώνει ο καπετάν Κόγκας Δράκος.

— Θειά Γιώργαινα, το παιδί σου τίμησε και σένα που το γέννησες και το Σούλι που τ' ανάστησε.

— Σκοτώθηκε παλληκάρια; — Σκοτώθηκε σα δικό σου παιδί. — Τότε, πάμε.

Προχωράει, γονατίζει στις φτέρες, μπροστά στο λείψανο και ρίχνει γύρω στους άλλους το ίδιο πικρό βλέμμα.

— Αφήστε μας μόνους, λέει.

Τα παλληκάρια αποτραβιούνται παράμερα. Ένα σιγανό κλάμμα ακούγεται κάμποση ώρα, που είναι μαζί κουβέντα και μοιρολόι. Ύστερα σκύβει περισσότερο κι αγκαλιάζει τον νεκρό, τον φυλάει κι άεσφα πετάγεται απάνω ορθή, κι η φωνή της ακούγεται τώρα χωρίς σπάσιμο.

— Φέρτε μου την τρυχιά!

Γράφουν για την ένδοξη μας:

Ιωάννινα 16/2/92

Αγαπητοί Κύριοι

Λαμβάνω τακτικά την εφημερίδα σας «ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ» και σας συγχαίρω για το επίπεδο στο οποίο την έχετε κρατήσει.

Η παρουσία του εντύπου σας, σε μια εποχή όπου εκδίδονται στον Ελληνικό χώρο εκατοντάδες έντυπα κενού περιεχομένου αποτελεί υπόδειγμα για άλλους εκδότες που συμβάλουν σ' αυτό που αποκαλούμε «πληθωρισμό εκδόσεων» το έντυπό σας απευθύνεται όχι μόνο στους Καλαρρυτιώτες αλλά και στους ηπειρώτες εν γένει που αφομοιώνονται στη μεγάλη οικονομική μάζα του διεθνούς τεχνολογικού πολιτισμού. Είναι απαραίτητο να συσπειρωθούμε γύρω από τις ρίζες μας όπου κωδικοποιούνται το ύψος, το ήθος οι προσδοκίες και τα οράματα που εκφράζουν την πορεία ενός πολιτισμού και μιας χρονικής διαδρομής τεσσάρων περίπου χιλιάδων ετών. Εσείς λοιπόν όχι μόνο εκφράζετε τα προβλήματα της ωραίας σας πατρίδας, αλλά προβάλλετε αυτήν την αναγκαιότητα για πολλά χρόνια.

Εύχομαι να συνεχισθεί η τόσο επιμελειμένη έκδοσή σας και προσωπικά σας διαβεβαιώ ότι θα τύχετε αμερίστης συμπαράστασής μου

Με τιμή

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΟΥΣ

ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Δ/ντής του περιοδικού

«ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ»

Ιωάννινα 26 Φεβρουαρίου 1992

Προς την Εφημερίδα «Καλαρρυτιώτικα Νέα»

Πατριωτικό Σύνδεσμο Καλαρρυτιών «Η ΠΙΝΔΟΣ»

Οδός Λαμποβιτιάδης 3

45333 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Αγαπητοί φίλοι,

Με τη συμπλήρωση έξι ετών συνεχούς εκδόσεως της εξαιρετικής πολιτιστικής Εφημερίδας σας «Καλαρρυτιώτικα Νέα» και με τη διάνοιξη ήδη του δρόμου για την πορεία της στον 7ο χρόνο, θα ήθελα να σας συγχαρώ για το έργο που επιτελείτε για τη διάσωση και αξιοποίηση της πολιτιστικής παροδόσεως της κοινότητάς σας, για την προβολή κοινωνικών, οικονομικών και τουριστικών αιτημάτων του τόπου της καταγωγής σας και για τη διευκρίνιση των πνευματικών οριζώντων των αναγνωστών με εκλεκτά λογοτεχνικά και άλλα κείμενα.

— Στο καλό, Κωσταντή!... — Στην ανάστασή του θεού, αδερφί... Κι αφήνοντας τα ντουφεκία, ξαναδίνουν τα χέρια τους σε χορό, τραγουδώντας:

Άς έρθουν οι παλιότουρκοι, τίποτε δε μας κάνουν... Άς έρθουν πόλεμο να ιδούν και Σουλιωτών ντουφεκία...

Από κάτω οι Λιάπιδες, έβλεπαν κι έπεφταν σε συλλογή και σε λύπη.

Ντρέπονταν, που αυτοί έχασαν τόσους δικούς τους. Ντρέπονταν, που αυτοί έκλειαν σα γυναίκες. Ντρέπονταν, που έβλεπαν τους Σουλιώτες να λαμποκοπούν.

Όπου, τ' απομνημόνεο, πήραν θάρρος κι άρχισαν να ρωτάνε απάνω τα παλληκάρια το 'να και τ' άλλο. Τέτοια χάρη, να τους αποκρίθουν, δύσκολα την κάνουν Σουλιώτες παρά κι αν έχουν αντίκριμα τους παλληκάρια ουστό ή αν είναι μόνο να χοροδέξουν και να περπα-ξουν.

Δυστόσο τους λιάπιδες του Γκιολέκα τους γνώριζαν όλους τους παλληκάρια.

— Ορέ σεις Σουλιώτες, γάμο είχατε ορέ η χαρά, που χορεύατε όλη μέρα;

— Κι ο πόλεμος ορέ Λιάπιδες, χαρά είναι για μας. — Και το παλληκάρι όπου χόσασε ορέ, από βόλι ήταν; γιατί τ' αφήσατε άκληαντο;

— Δεν τ' αφήσαμε άκληαντο. Το τραγουδήσαμε και το χορέψαμε...

— Μοιρολόι όμως δεν ακούσαμε.

— Εμείς τέτοια τραγούδια λέμε. Τα μοιρολόγια είναι για τις γυναίκες.

Με εκτίμηση

ΚΩΝ. Ι. ΚΙΤΣΟΣ

Οδός Ακαδημίας 10, Ιωάννινα (45332)

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

Κάποτε —εδώ και πολλά χρόνια— που μου 'τυχε να κάνω Ανάσταση σε κάποιο ορεινό χωριό της Ρούμελης, ένας γέρος χωριάτης, υψώνοντας τη λαμπριάτικη λαμπάδα του, σαν χαιρετισμό, προς τ' αναστάσιμα άστρα, μου είπε σα να μιλούσε με τον εαυτό του:

— Ημέρεψαν απόψε, παιδί μου, τα Ουράνια.

Στα δυο αυτά λόγια ο αθώος χωριάτης, είχε κλείσει, επιγραμματικά, το βαθυτέρο νόημα του χριστιανικού θαύματος. «Ημέρεψαν τα Ουράνια». Ο ουρανός, χωρίς το μεγάλο χριστιανικό θαύμα θα εξακολουθούσε να είναι για την περιφρονη ψυχή του απλοϊκού ανθρώπου —για κάθε ανθρώπινη ψυχή— το κατοικητήριο ενός Θεού τρομερού, δικαιοκρίτη χωρίς επιείκεια και τιμωρού χωρίς έλεος. Τέτοιοι στάθηκαν οι θεοί όλων των θρησκειών. Κυβερνούσαν τα πλάσματά τους με τον τρόπο. Τύραννοι παντοδύναμοι, μακρυσμένοι από το λαό τους, δεν είχαν γνωρίσει ποτέ τις αδυναμίες τους, δεν είχαν πονέσει ποτέ τον πόνο του, δεν είχαν βασανιστεί ποτέ απ' τα βάσανά του, δεν είχαν κλάψει ποτέ τα δάκρυά του. Ανίκανοι να συμπονέσουν, να λυπηθούν και να συγχωρέσουν. Πώς να μην είναι «άγρια» —όπως τα βλέπε το μάτι του φοβισμένου ανθρώπου— τα ουράνια, τα κατοικημένα από τέτοιους θεούς;

Και μέσα στην ανοιξιότικη εκείνη νύχτα, που η λαμπάδα του γέρου χωριάτη είχε υψωθεί σα χαιρετισμός προς τα λαμπρά, αναστάσιμα άστρα, τα ουράνια είχαν ημερέψει. Δεν κατοικούσε πια εκεί απάνω, υψωμένος στον τρομερό του θρόνο, ένας θεός ξένος για τους ανθρώπους. Κατοικούσε ένας γλυκύτατος θεός, που είχε πονέσει όλους τους πόνους των ανθρώπων, που είχε γνωρίσει όλες τις αδικίες της γης, που είχε τραβήξει όλες τις καταφρόνιες, που είχε πληρώσει όλες τις σχαρισιές. Τον έβρισαν, τον αναγέλασαν, τον έφτυσαν, τον έσυραν δεμένο στους δρόμους, σαν τελευταίο κακούργο, τον σταύρωσαν. Επει-νασε, εδίσωσε, κουράστηκε, αντίκρισε τη φρίκη του θανάτου. Για μια στιγμή, είδε τον εαυτό του, λησμονημένο κι απ' τον ίδιο το Θεό, που ήταν πατέρας του. «Θέε μου, Θεέ μου, ίνα τι με εγκατέλι-πες;». Δε στάθηκε πόνος, που να μην τον γνώρισε, καρδιοσπασμός, που να μην τον ένιωσε, δυστυχία, που να μην γέν-τηκε το φαρμάκι της. Ήπια όλα τα φαρμάκια, που μπορεί να πει άνθρωπος σ' αυτόν τον κόσμο. Και, τη νύχτα εκείνη, ο πονεμένος και βασανισμένος αυτός άνθρωπος, είχε ανεβεί στους Ουρανούς, και είχε καθίσει παντοδύναμος στο θρό-νο του Θεού, να κυβερνήσει τον κόσμο. Πώς να μην «ημερέψουν τα Ουράνια; Μια απέραντη καλοσύνη είχε πλημμυ-ρίσει το στερέωμα.

Γιατί να τρέμει πια ο αμαρτωλός; Θα συλλογιζόταν ο γέρος. Εκείνος που συ-χώρεσε το ληστή κι εκείνους ακόμα που τον σταύρωσαν, είναι τώρα εκεί απάνω, για να ιδεί τα δάκρυα του μετανοιωμού του και να τον συγχωρέσει. Γιατί ν' απελ-πίζεται ο άρρωστος; Εκείνος που γιά-τρευσε τον τυφλό και τον παραλύτο, εί-ναι τώρα εκεί απάνω για να τον γιά-τρέψει. Γιατί να βαρυγκομάει ο φτωχός και ο αδικημένος; Εκείνος που πείνασε και δίψασε, είναι τώρα εκεί απάνω και καταλαβαίνει τη δυστυχία του. Γιατί να λαχταράει η μάνα για το παιδί της; Εκεί απάνω στους Ουρανούς, είναι μια Μα-νούλα, που δοκίμασε τον πόνο της, για να παρακαλέσει το παιδί της, που κύ-βερνάει τον κόσμο, να την ελεήσει. Και γιατί να τρέμει ο ασπρομάλλης ο γέρος την ώρα του θανάτου; Είναι και γι' αυ-τόν, είναι για κάθε ψυχή, μια ανάσταση.

Τα Ουράνια είχαν ημερέψει, αλήθεια, εκείνη την ανοιξιότικη νύχτα. Και η λαμπάδα του γέρου είχε υψωθεί σα χαιρε-τισμός και σαν ευχαριστία, προς τα αναστάσιμα άστρα.

— Χριστός ανέστη, παππού.

— Ο Θεός, ο Κύριος, παιδί μου.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

(Ν. Εστία 15-4-1931)

ΜΙΧ. ΠΕΡΑΝΘΗΣ
«ΣΟΥΛΙΩΤΕΣ» Μυθιστόρημα (αποσπάσματα)

ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

Ο ΣΑΜΟΥΝΑ

«Καλόγερε, τι καρτερείς κλεισμένος μες το Κούρι;»

Πέντε νομάτοι σάμειναν κι εκείνοι λαβωμένοι. κι είναι χιλιάδες οι εχθροί που σ' έχουνε ζωμένον.

Έλα να δώσεις τα κλειδιά, πέσε να προσκυνήσεις, κι αφέντης ο Βελήτσας δεσπότη θα σε κάμει». Έτσι ψηλά από το βουνό φωνάζει ο Πήλιος Γκούσης.

Κλεισμένος μες την εκκλησιά βρίσκεται ο Σαμουήλης, κι αγέρας παίρνει τη φωνή του Πήλιου του προδότη.

Χωρίς ψαλμούς και θυμάτα, χωρίς φωτοχυσία, γονατισμένοι, σκυθρωποί, μπρος στην ωραία Πύλη,

πέντε Σουλωίτες στέκονται με το κεφάλι κάτω βουβόι, δεν ανασαίνουν και βλέπεις κάτω κάπου όπου ένα χέρι σκάνεται και κάνει το σταυρό του. Ακίνητα στο μάρμαρο σέρονται τα σπαθιά τους, σπαθιά που τόσο εδούλεψαν για το γλυκό τους Σούλι!

Δε φαίνε' ο καλόγερος' μόνος του σ' άγιο Βήμα προσέχεται κι ετοιμάζε τη μυστική θυσία Σφικτά, σφικτά στα χέρια του εβάστα το ποτήρι και μύρια λόγι' απόκριφα έλεγε του Θεού του. Τα μάτια, κατακόκκινα απ' τις πολλές αγρύτνιες, εκύτταζαν ακίνητα το Σώμα και το Αίμα. Τι θάλασσα που κύματα έχει κρυφές ελπίδες!.. Σιγάτε, βρόντοι τουφεκιών, πάπτε, φωνές πολέμου,

κι ο Σαμουήλη την ύστερη την Κοινωνία θα πάρει.

Κι εκεί που κύττα', ο παπάς τη Σάχη του Θεού του, εκύλησ' απ' τα μάτια του στο ποτηριού τα σπλάχνα σαν τη δροσούλα διάφανο κρυφά κρυφά ένα δάκρυ.

— Θεέ μου και πατέρα μου, θαμμένος εδώ μέσα εδίδασκα. Χωρίς νερό η θεία κοινωνία σου θα έμειν' ατελείωτη. Δέξου, γλυκέ μου Πλάστη, αυτό το μαύρο δάκρυ μου, μη το καταφρονέσεις· αμύληντο και καθαρό, βγαίν' απ' τα φυλλοκάρδια·

δέξου το, Πλάστη, δέξου το, άλλο νερό δεν έχω.

Ήταν ήλιος κι έλαμψε το ιερό το σκεύος. Το αίμα εξεστάρθηκε, άχνισε, ζωντανεύει. Αναγαλλιάζει ο Σαμουήλ που είδε τη θεία Χάρη και τρέμοντας αγκάλιασε το Θεϊκό Ποτήρι και τόσφιζε στα χείλη του κι άκουσε που κτυπούσε,

σαν νάτανε λαχταριστή καρδιά, ζωή γιομάτη.

Ανοίγ' η Πύλη του ιερού, σκύφτουν τα παλληκάρια τ' ανδρειωμένα μέτωπα το μάρμαρο κτυπάνε, και καρτερούν ακίνητα του γέροντα τα λόγια.

Επρόβαλ' ο καλόγερος. Το πρόσωπό του φέγει σε χιονισμένη κορυφή στου φεγγαριού τη λάμψη. Στα λαβωμένα χέρια του βαστούσ' ένα βαρέλι πώλησε μέσα θάνατο, φωτιά κι απελπισία. Εκείνο μόνο τώμιανε, εκείνο μόνο φθάνει. Εμπρός στην Πύλη του ιερού μονάχος του το στένει

και τρεις φορές το βλόγησε και τρεις φορές το φέχτει

Σαν νάταν Άγια Τράπεζα, σαν νάταν Αρτοφόρι επίθωσ' ο καλόγερος επάνω το ποτήρι και σωπηλός κι ατάραχος άναψε θειασμό.

Ο ΚΑΤΕΑΝΤΩΝΗΣ
Εσείς όπου τον είδατε ψηλά στα κορφοβούνια σταυραποί και πέρδινες, ξεφτέρια, χελιδόνια, ελάτε να του στήσετε τραγούδι μοιρολόγι. Τον Κατσαντώνη πιάσανε, κλάψτε, πουλιά μου, κλάψτε.

Ένας παπάς τον πρόδωκε! Μαχαίρι να του γένει η κοινωνία που τώβανε τ' αφορεσμένο στόμα, θηλειά κι ασπίδα στο λαιμό τάγιο του πετραχίλι,

να μη βαρθεί πνευματικός να τον ξομολογήσει κι αγαπημένα δάχτυλα τα μάτια να του κλείσουν!

Το γκαρδικό τ' αδέρφι του, ο Γιώργος ο Χασιώτης,

Συνέχεια στην 5η σελ.

Στον τόπο μας με τους ανθρώπους μας

ΕΝΑ ΜΗΝΥΜΑ

Ελευθερία είναι η ανεξαρτησία από κάθε βία ή επίδραση. Με άλλη έκφραση: η εθνική, η πολιτική ανεξαρτησία, η αυτοτέλεια. Σχυνά το μέγιστο αυτό αγαθό της αξιοπρέπειας του ανθρώπου συγχέεται με την ασυδοσία

που είναι η ανεξέλεγκτη ελευθερία λόγων και πράξεων. Η δική μας ελευθερία σταματάει εκεί που αρχίζει η ελευθερία των άλλων. Έτσι μπορούμε να πούμε ελευθερία είναι η αβίαστη έκφραση της βούλησης του ατόμου, χωρίς να παρεμποδίζεται το αντίστοιχο δικαίωμα των άλλων. Η λέξη ελεύθερος προέρχεται από το επίθετο ελεύθερος (ελεύθω = έχομαι, ανεβαίνω). Μορφές της ελευθερίας: Εθνική, ατομική, πολιτική, θηϊκή.

Η ελευθερία είναι το πολυτιμότερο αγαθό των ανθρώπων. Συνυφάνει τις προϋποθέσεις των αρχών του, της φυσικής και θηϊκής ζωής του. Τη μεγάλη της αξία πρώτοι σε όλες τις τις μορφές κατανόησαν οι Αρχαίοι Έλληνες. Στους κλασικούς χρόνους η ελευθερία και η αξιοπρέπεια ήταν από τα βασικά γνωρίσματα της Αθηναϊκής Δημοκρατίας. Για αιώνες έχασαν οι Έλληνες από το 1453 μ.Χ. μέχρι το 1821 την ελευθερία. Με ποτάμια αίμα την απέκτησαν και συνεχίζουν την ιστορική τους πορεία και το πολιτιστικό τους γίγνεσθαι ανάμεσα στους ελεύθερους λαούς του κόσμου.

Η μεγάλη ημέρα της εθνικής παλιγγενεσίας είναι η 25η Μαρτίου, η μεγαλύτερη ημέρα του Ελληνισμού. Η ίδια ημέρα συμπύκνωση με τον Ευαγγελισμό της Θεοτό-

κου που έφερε στον κόσμο από τα δεσμά, τη δουλεία της αμαρτίας.

Η 25η Μαρτίου είναι διπλή γιορτή των Ελλήνων, όπου γης, θρησκευτική και εθνική. Στις ημέρες μας,

Λεπτομέρεια της εικόνας: Ο Επιτάφιος Θρήνος. (Δια χειρός μοναχής Ολυμπιάδας)

στις ημέρες του ρευτού ιδεολογικού προσανατολισμού, από τη διπλή γιορτή των Ελλήνων ένα μήνυμα έρχεται και πρέπει να δονήσει τα βάθη της καρδιάς μας. Είναι τα λόγια του μεγάλου στρατηγού του αγίου Μακρυγιάννη: «Γλυκότερον πράγμα δεν είναι άλλο από την πατρίδα και θρησκεία. «Όταν δι' αυτά τον θεωρώ τον τον τύπτε η συνείδησή του, αλλά τα δόκλει ως τίμιος και τα προσκύνει, είναι ο πλέον ευτυχής και πλέον πλούσιος...»

Η θυσία

Τη Μεγάλη Εβδομάδα στους ναούς της Ορθοδοξίας θα δούμε το Χριστού μας επάνω στο Σταυρό! Με δόξας, με συγκίνηση, με συντριβή θα τον αντικρύσουμε γυμνό, νεκρό, βασανισμένο, πονεμένο ως τον τελευταίο κακούργο. Τα πανάχραντα χέρια Του απλωμένα σε είδος που μαρτυρούν την απέραντη αγάπη Του σ' όλους μας, για μας τους αμαρτωλούς που σταυρώθηκε να μας σώσει. Ο Σταυρός είναι φανερόσημο της θείας Αγάπης του Δημιουργού προς τα πλάσματά του, που είμαστε εμείς όλοι.

Τη μεγάλη εβδομάδα θα δούμε τον Κύριό μας και πάλι καρφωμένο πάνω στο Σταυρό. Η αγάπη μας πλημμυρίζει από αισθήματα ευγνωμοσύνης και έμπρακτης αγάπης του Αυτρωτή μας.

Οφείλουμε όμως να παραδειγματιστούμε όλοι μας οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί από τη θυσία του Σταυρού. Όχι με λόγια, όχι με τυπικές λεκτικές φράσεις «λόγω των ημερών». Αλλά με πράξεις, έμπρακτα. Ένα δείγμα έμπρακτης αγάπης και ευγνωμοσύνης μας είναι να αγωνιστούμε στο χώρο της Εκκλησίας μας με τη λατρευτική και μυστηριακή ζωή κατά του κακού εαυτού μας και ν' αγαπήσουμε τους συνανθρώπους μας, τον αδελφό μας με την ίδια αγάπη, που αγάπησε και εμάς Εκείνος.

Αυτό μας λέει και ο Θεός Παύλος: Γίνεσθε μιμηταί Θεού, πολιτεύεσθε με αγάπη, με την ίδια αγάπη που μας αγάπησε ο Χριστός και παρédωκε τον εαυτόν του για χάρη δική μας και για την σωτηρία μας, εκούσια προσφορά και θυσία ποθεί (Εφεσούς ε' 1, 2).

Αυτή είναι η έμπρακτη ευγνωμοσύνη και αγάπη και η πιο ενάρεστη θυσία στο Θεό της αγάπης, για το μέγεθος της αγάπης Του για όλους μας.

Χωρίς αποσκευές

Μεγάλη εβδομάδα λίγοι Καλαρρυτιώτες, που γεννηθήκαν στην Ξενητιά, αποφάσισαν να ανέβουν με το αυτοκίνητό τους στο αρχοντοχώρι μας Καλαρρύτες το χωριό των παππούδων, των γονέων, γενικά της φύτρας τους.

Χωρίς αποσκευές με μόνο κίνητρο τον καημό να ξήσουν, να αναστενύσουν, να συνανασταθούν με τους ήρωες συμπατριώτες τους που μένουν μόνιμοι φύλακες και ζωντανόι συνεχιστές χηλιδων Καλαρρυτιωτών.

Ξεκίνησαν από τα Πάννινα και μετά από πορεία μιάμισης ώρας ανέβηκαν στο χωριό. Αφάνισαν το αυτοκίνητο έξω από το χωριό και μετά ανηχίζοντας το κεφαλοχώρι μας ξεκίνησαν μέσα τους οι οικογενειακές διηγήσεις των γονέων τους. Η συγκίνηση ήταν αυθόρμητη.

Στον Αϊ-Νικόλα άναψαν ένα κερί και από έντονη συγκίνηση έκλαψαν από χαρά που βρισκόταν στις πλαγιές της Πίνδου μας απ' όπου ξεκίνησαν φτωχοί άνθρωποι και μεγαλούργησαν στον Ελλαδικό και εξωελλαδικό τόπο στις τέχνες, τα Γράμματα, το Εμπόριο και σ' όλες τις πολιτιστικές δραστηριότητες των ανήσυχων, εργατικών και τιμών ανθρώπων. Στο μεσοχώρι, στα καφενεία οι συμπατριώτες τους κέρασαν και τους φιλοξένησαν για φαγητό στα σπίτια. (Ο Έξωστος τώρα γίνεται). Είχαν στο πρόγραμμά τους το απόγευμα να κατέβουν στα Πάννινα και από εκεί να συνεχίσουν το δρόμο της επιστροφής στα σπίτια τους. Ο πατριωτισμός των ντόπιων τους εμπόδιζε. Μια γερόντισσα στοχαστικά τους είπε:

— Τι ήρθατε εδώ να μας καλημερίσετε και να φέγετε; Τι τα έχουμε τα σπίτια, άνθρωποι μας είστε, δεν έχετε να πάτε πουθενά.

Τα λόγια όταν βγαίνουν από τα βάθη της καρδιάς πείθουν. Αυτό έγινε και με τους συμπατριώτες μας που έμειναν λίγες ημέρες χωρίς αποσκευές και έζησαν την πατροπαράδοτη φιλοξενία στην πράξη!

τους ανθρώπους μας

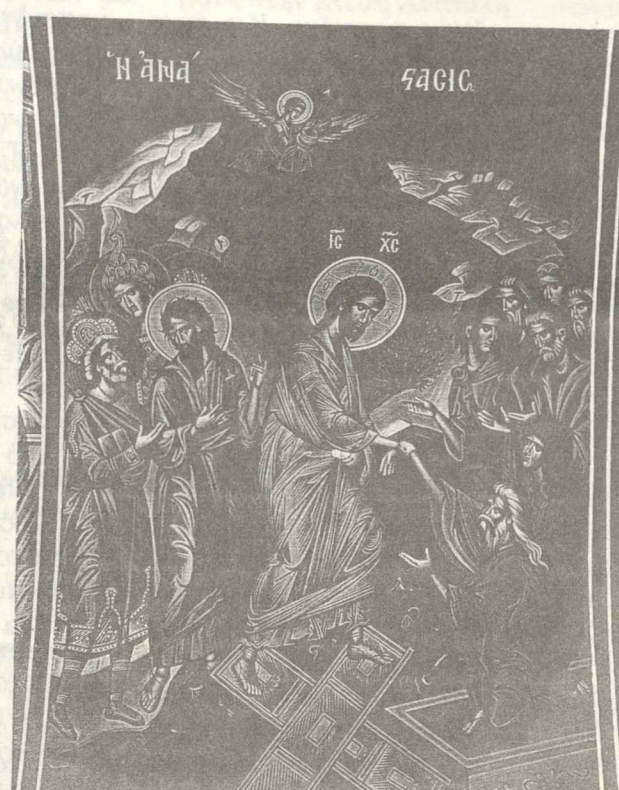
ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Ποτέ δε χάρισε ο Έλληνας Ορθόδοξος Χριστιανός, δεν ενθουσιάστηκε, δεν αναπνεύθηκε ηθικά, δεν φτέρωσε τις ελπίδες του, δεν αναγεννήθηκε ψυχικά, δεν τραγούδησε, δε γλέντησε παρθεσιακά δε γιόρτασε ανθρώπινα, δε χόρεψε, όπως γιορτάζουν, δοξολογούν και ευφραίνονται οι Χριστιανοί τη Λαμπρή τους, το Πάσχα τους στα ορεινά χωριά μας.

Στο κεφαλοχώρι Καλαρρύτες πριν από τα μεσάνυχτα οι γλυκόλαλες καμπάνες του Αϊ-Νικόλα κλούν τους χωριανούς στην εκκλησία για την Ανάσταση. Όλοι φορούν τα γιορτινά τους και το πρόσωπό τους λάμπει από μια εσωτερική ευφροσύνη. Κρατούν στα χέρια άσπρες λαμπάδες, το χρώμα της χαράς. Μεσάνυχτα, ο παπάς βγαίνει στο ιερό και κρατώντας με κατάνυξη και δέος την αναμμένη λαμπάδα με το Άγιο Φως και ψέλνοντας του «Δεύτε λάβετε φως» προσφέρει φως στις λαμπάδες των πιστών που λόγω της ολοκλήρωσης της οδικής σύνδεσης Ιωαννίνων Καλαρρυτιών με αυτοκινητόδρομο ευτυχώς είναι πολλοί.

Οι πιστοί μέσα και έξω από την εκκλησία δίνουν και παίρνουν το φιλή της αγάπης του Χριστού. Οι κωδωνοκρουσίες και οι αντιλάλοι της αναστάσιμης νίκης μεταφέρονται απ' το ανοιξιάτικο νυχτερινό αγέρι στις πλαγιές, τους λόφους και τις βουνοκορφές της Πίνδου μας. Τα πρόσωπα των πιστών ξωμάχων και αστών είναι γελαστά χαρούμενα με ιλαρό βλέμμα και ψάλλουν μαζί με τους ιεροφύλακες πανηγυρικά το «Χριστός Ανέστη». Τι παλμούς ευφροσύνης ζουν οι καρδιές των πιστών στους ιερούς χώρους της Ορθοδοξίας!

Πλημμυρισμένοι από γνήσια ψυχική δύναμη, όδρο ουράνιας προσφοράς, της ευτυχίας των ερχομένων ευχών: Χριστός Ανέστη! Αληθώς Ανέ-

Η Ανάστασις (Διά χειρός Ολυμπιάδας)

στη! Μετά το τέλος της αναστάσιμης λειτουργίας με τις λαμπάδες αναμμένες πορεύονται στο σπίτι, όπου με το φως της αναστάσεως ανάβουν το καντήλι στο εικόνισμα. Μετά τρώνε την πατροπαράδοτη μαγειρίτσα και τσουγκρίζουν τα κόκκινα αυγά. Και εύχονται από καρδιάς τον αναστάσιμο χαίρετισμό:

Χριστός Ανέστη. Αληθώς Ανέστη. Ανάσταση του Κυρίου, της φύσης και των καρδιών μας.

Τομές του χρόνου

Ο χρόνος υπάρχει, επειδή υπάρχουν άνθρωποι, που τον χωρίζουν σε χιλιετίες, αιώνες, δεκαετίες, χρόνια, μήνες, ημέρες, ώρες, λεπτά και δευτερόλεπτα. Μέσα στα πλαίσια του χρόνου τοποθετούμε εμείς τα λογικά όντα τα σημάδια χρονικά σημεία της πολιτιστικής μας πορείας.

Πέρα από τα εθνικά γεγονότα, τα θρησκευτικά δρώμενα, υπάρχουν και προσωπικές συναισθηματικές τομές του χρόνου, που σηματοδοτούν ανεξίτηλα όλη την προσωπική μας ζωή.

Μια απ' αυτές που με συνεκίνησε βαθιά:

Είχα μέρες στο χωριό. Το σπίτι είχε πει σε λογαριασμό μετά από το νοικοκύρημα (που γίνεται με πόνο και μεράκι) και η ζωή κυλούσε σε ήρεμους, χαρούμενους και ανθρώπινους ρυθμούς.

Τα δακρυγόνα φύλλα των δέντρων από την πρωινή δροσιά νόμιζα πως ήταν δάκρυα χαράς των άψυχων για τον νοικοκύρη τους και τη φάμλια του. Ο αδύνατος, δροσερός, ορεινός ανοιξιάτικος ήλιος δεν μπορούσε με τις πλαχτιδες του να πει τα δάκρυά τους. Τ' αγέρι δε φρουσούσε να ρίξει τις δροσοσταλίδες των φύλλων και τα δάκρυα λες και πέτρωναν, όπως στα μάρμαρα των ναών των αρχαίων Ελλήνων ξόμπλιαζαν με διαμαντόπετρες τη φύση. Ζήλευνα τα δέντρα

που ζούσαν μια σταθερή συγκίνηση. Βγαίνα από την αυλόπορτα και κατηφόριζα για το μεσοχώρι. Να και ο γείτονας ο Οδυσσεύς. Χρόνια στα Ξένα. Δούλευε, πρόκοιψε έκανε παιδιά και βιός. Ο καημός των Καλαρρυτιών τον έφερε στο αρχοντοχώρι μας για το Πάσχα.

Ἡὺν πάντα πεπλήρωται φῶς,
οὐρανός τε καὶ ἡ γῆ καὶ καταχθόνια·
ἐσθλαῖται γοῦν πάντα κτίσις,
τὴν ἔβρεξιν ἡριεῖται, ἐν τῇ ἐσπερίῳ.

— Καλῶς ὦριος Οδυσσεύς, έφερες και τη φάμλια;

— Καλῶς σε βόηθαμε. Παναγιώτη. Από δύο η γυναίκα μου η Μαρία τα παιδιά μου ο Χρήστος, η Ουρανία και ο Γιώργος.

Ο αγωγιάνης ξεφόρτωσε έξω από την αυλόπορτα τις αποσκευές και ο Οδυσσεύς πάσχιζε να ανοίξει την αυλόπορτα με δυσκολία από την σκουριά. Μόλις την άνοιξε... Βοκήψε στις πέτρες του στηθαίου της αυλόπορτας φίλησε την πέτρα και έκλαψε από καημό στη γεννέθλια γη και στο πατρικό. Όλοι μας τον συνοδεύσαμε στη δικαιολογημένη συγκίνηση.

Ο ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Συνέχεια από την 4η σελ.

έξιπτος ακουράμενται, κοιμάτ' ο Κατσαντώνης. Η ευλογία τον έζησεν, η θέρμη τον ανάφτει.

— Ξύπν', αδερφέ μου, ξύπνησε στον ώμο να σε πάρω πλάκωσαν οι λιπίδες και θα μας πιάσουν σπάλβους.

— Τρέξ', αδερφέ μου, γλύτωσε, μη με ψυχοπονήσεις.

Κι' αν μ' αγαπάς και πιθυμάς να πάω σφαριστήμένος, κοψε μου το κεφάλι μου, μη μου το πάρ' ο Αράλης, και φερ' το πάνω σ' Άγραφα, και διάλ' ένα βράχο και δος του το να το φορεί, κορηή του να το κάμει,

να το φορεί, να το βαστά σαν περικεφαλαία. Ελ' αδερφέ μου, γλήγορα, γλήγορα να με κόψης να πάγω και ψηλά ψηλά, να φύγω δάδε μέσα, νάχρονται μούρα σήνεφα, νάχροντ' αστροπελέκια

να μου θυμάνε τον καπνό, να μου θυμάν τη λάμψη του τουφεκιού μου πορφανό στα χέρια σου θα μείνει.

Να τ' αγαπάς, να το φιλείς, να τώχεις σαν αδέρφι. Ο Γιώργος εκατάλαβε πως τ' ανεβαίν' η θέρμη, τον άρπαξε στον ώμο του κι απ' τη σπλήδα πετιέται.

Επήγε τον ανήφορο, στο ξάγναντο προβαίνει, εζήντα βλέπει Τσάμδες που τον εκυνήγισαν. Κάθε φορά που είμαι, έστενε μετερίζι του Κατσαντώνη το κοριό κι άδειαζε τάρματά του. Χαρά στη μάνα πώκαμε παιδιά τέτοια λοντάρια. Έτσι κυνηγήθηκαν τα δυό πιστά αδέρφια, όσο που βγήκε ο ανηγερός κι αγρίσανε τ' αστέρια. Τότε λαβάρηκε βαρεία ο Γιώργος στο ποδάρι, και τους επιάσαν ζωντανούς, στα Πάννινα τους φέραν.

Και μια ανή στην Πλάτανο που ασό μικρό κλωνάρι

εχόντρινε κι επλάτνε, βυζαίνοντας το αίμα την ώρα τους την ύστερη, βαρεία σιδερωμένα του Βάλτου, του Ξερόμερου τα δυό θεριά προμούνον.

Χίλιον λογιάνε σίνεργα, δαυλιά, σφυρί κι αμόνι σκόρπια στο χώμα βρίσκονται κι εκείνοι τα τηράνε.

Ο Γιώργος σαν κι εδάκρυσε για το γλυκό του αδέρφι.

Του Κατσαντώνη μια ματιά, κι εστρέφει το δάκρυ.

Κι εκεί που δηγούντανε τόνα τ' αδέρφι σ' άλλο τα περασμένα νιάτα τους, την Κρύα τη βρουσούλα, το φόβο του Αλήτσας, του Γκέκα τη λαχάρα, έφαρ' αστράφι ένα σπαθί και γέρον' ένα κεφάλι.

«Χριστός ανέστη, πλάκωσα!» φωνάζ' ο Κατσαντώνης.

κι ένα φιλή, στενό φιλή από μακριά του ρέχνει.

Μες στα κλαριά του πλάτανου, μες τα χλωρά τα φύλλα

σαν νάταν στο λιμέρι της, εκρύφτη' η ψυχή του, κι εκύτταζε τον αδερφό που τότε μαρτυρούσαν.

Από γόφτοι τον εστράσανε δεμένονε σ' αμόνι κι αγρίσανε με το σφυρί να τόνε πελεκάνε.

Σκλήθρες πετάν τα κόκκαλα, σκούρπανε τα μελούδια·

νεύρα, κοιμένα κρέατα σέρονται σαν ξεσπύδια, και κειός τηράει τον ουρανό και γλυκοτραγουδάει.

Χρυπάτε, πελεκάτε με σφυριά, τον Κατσαντώνη δεν τον τρομάζει Αλήτσας, φωτιά σφυρί κι αμόνι.

Μιαν ώρα πελεκούσανε, τα χέρια τους δειλάζον,

οι γόφτοι βαρύνονταν και το λαμό του κόβουν, Απαιγολούσ' ο λάτρης, μαύρο πετά το αίμα και μες στον κόκκο του αφρό, μες στη βραχνή γαργάρα

μισοκοιμέν' ακούονται του τραγουδιού τα λόγια: Χτυπάτε, πελεκάτε με σφυριά, τον Κατσαντώνη δεν τον τρομάζει Αλήτσας, φωτιά, σφυρί κι αμόνι.

Ο πλάτανος σαν ένοιωσε στη ρίζα του το αίμα, αλμάρα το ρούφηγε να μη το πει το χώμα, κι εστοίχιζε κι εθέρειψε κι άπλωσε τα κλωνάρια

τόσο χοντρά κι ατάραχα και τόσο φουντωμένα, που τάβλει ο Αλήτσας τη νύχτα σ' όνειρό του κι εφώναζε κι ελάμπαζε μην ελθ' εκείν' η μέρα που τα κλαριά του πλάτανου την Πόλη θα πλάκωσουν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟ '21

ΑΝΤΡΕΙΩΜΕΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΗ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ

Αυτός δεν ήταν άνθρωπος, ήταν θεοός, δρόμος, του βουνού στοιχειό. Μάνα ανθρώπου δεν τον έκαμε: άνοιξε η γη κι από το χτύπησε βροντή. Τα στήθια του σαν πολυτέλεια, που το θέρει ο ιδρώς του βράχου και χνουδίζει νιόβγαλτο: τα χέρια του σαν κόπανοι πελεκητοί: πίσω ριγμένο των μαλλιών του κύμα ηλιόξανθο, και τα μάτια θαλασσιά.

Τέτοιος μια μέρα φάνηκε να κατεβαίνει απ' του βουνού τα ρόβωλα, και δε θέλησε να πει πούθε είχε ξεκινήσει.

Έμοιαζε, όπως κι ήταν, γιδωβός, ως δεκαοχτώ χρονών μεγάλος, άγουρος: στη ζώνη του είχε τη φλογέρα, ένα σκαούλι άδειο κρεμασμένο από την πλάτη, και στο χέρι την αγκλίτσα την ψηλή,

μιάμιση από τ' ανάστημά του.

Στεκόταν είτε περπατούσε, έμοιαζε σαν πρωτολάτης τράγος, αγνώριτος ανάμεσα στον τράγον τη γενιά. Τέλος, ένα πλάσμα αγριμυθικό, που μπροστά στα μάτια του ο κόσμος όλος ήταν ένα βαθύ ξάφνισμα. Μεσ' τα τσαρούχια του έκρυβε ίσως όχι ανθρώπου δάχτυλα, παρά τραγόνυχα διχαλωτά, έτοιμα να πύρουν την πρόγυα τους πίσω κατά πάνω στα βουνά. Όταν η συντροφιά του Καπετάν Κλαρούδα, καθισμένη κάτω από μια καστανιά μοναχική, είδε ένα τέτοιο πράγμα ζωντανό να κατεβαίνει, χωρίς άρματα, με τη θριακυμένη αγκλίτσα μοναχά στο χέρι, ράβδα γιομάτη κόμπους από πουρνάρι ολόγιο, όπως και του ίδιου πουρνάριου ήταν η κορμωστασιά, τα παλικάρια στην αρχή απόμειναν

χαζά, ύστερα λυθήκανε σε γέλια, μα γοργά σάμπως, τους φάνηκε, σταμάτησε η καρδιά τους από φόβο αλόκοτο.

— Τι φύτρο του Θεού είναι τούτο; είπε σιγά ένα παλικάρι.

Το βοσκόπουλο έδωσε την απόκριση γοργή με την αγριωφάνια του. Είπε πως οι Αρβανιτάδες του 'χαν πάρει όλα τα γίδια την ώρα που 'λειπε απ' τη σπάνη, αφήνοντας μονάχα τα σκυλιά — είχε πάει να κόψει ξύλα — του σκοτώσανε και τα σκυλιά.

— Τώρα τι λογιάζεις να κάμεις; ρώτησε ο καπετάν Κλαρούδας ζωηρά.

— Σήμερα, ως το βράδι, μπορεί να 'χουμε πόλεμο, είπε ο καπετάνιος: γι' αυτό φυλάει 'δω καρτέρι. Τι να σε κάμω τώρα; για σπαθί, θα σου βρω καμιά κοσιά, απ' αυτές που θερίζουν τα γενήματα...

— Θα 'ρθω, καπετάνιε, χωρίς άρματα: μου φτάνει τούτη 'δω η Γληγόρου ντουφρέκι θέλω μοναχά... θα βρω... Πάρε με, καπετάνιε...

Το παρακάλιο του ήταν πάλι σαν μικρού παιδιού παρτίνο, αθώο και τρυφερό. Γέλασαν τα παλικάρια.

— Καλά, θα σε πάρω να σε δοκιμάσω! είπε ο καπετάνιος τάχα σοβαρός πολύ.

Το βοσκαρούδι έφεξε όλο από τη χαρά του.

— Καλά, θα με παίρνεις στον πόλεμο, είπε, μα ύστερα θα γυρίσω και στο μαντρί καμιά φορά; Ας μην έχω τώρα «πράματα», θα φτειάσω άλλα, θα πάω ν' αρπάξω από καμιά τρανή κοπή 'σα κάτου στον κόσμο... Πώς μου τα πήραν άλλοι τα δικά μου; Όποιος τ' αρέσει, ας κοπιάσει να τα γυρέψει.

— Τούτοκι η Χριστιανοί, το ίδιο κάνει; ρώτησε ο καπετάνιος.

— Όποιος με πειράζει εμένα, τ' κάνω το κεφάλι του ξυλοπίνακα.

— Σαν τη δική σου την κεφαλά! είπε ένα παλικάρι.

— Σκάσε, Ακρίδα! είπε ο καπετάνιος.

— Ας λεί, είπε το βοσκαρούδι, ας κάνει υπομονή, πρώτ' όλην πούρθα, κ' ύστερα βλέπουμε πούθι θα κάνει το κεφάλι τ' αλλουνού...

— Μου φοβερίζεις τα παλικάρια; είπε ο καπετάνιος με χαμόγελο.

— Να τους πεις να κάθονται καλά... Αν δε σ' αρέσω και της αφεντιάς σ', να φεύγω. Γι' αυτό σου είπα, στον πόλεμο μοναχά θέλω νάρχουμαι. Σ' αρέσω ή όχι; Τούρκους βρικόκω και σκοτώνω μοναχός μου...

— Ανάβεις σαν την ίσκα, μονοκοπανιά, είπε ο

καπετάνιος: πες μου, γιατί δε θέλεις να γραφτείς και να μένεις για πάντα στη συντροφιά μας;

— Τρώω πολύ! είπε ο τσοπάνος, κ' έσκασε κ' ατι γέλιο, που κάνανε ν' αντιγέλασει αντίκρυ το βουνό.

— Τώρα θα δούμε! είπε ο καπετάνιος πρόθυμος: να, το τραπέζι στρώθηκε. Κοπιάστε όλοι!

Από το λιανισμένο ψητό κριάρι έφαγε ο φίλος το μισό. Τα παλικάρια με χαρά τους του προσέφεραν τα πιο χοντρά κομμάτια: όλα τα σάρωσε ο φαγάς,

και δεν είπε φτάνει. Ο καπετάνιος τότε του πέρασε το τάσι με το κρασί. Μα ο κρεμανταλός ζήτησε κρύο νεράκι.

— Να ζεις, ωρέ παιδί, να χαίρσαι! είπε ο καπετάνιος αδειάζοντας το τάσι: από σήμερα είσαι δικός μας σύντροφος. Θα σου χαρίσω 'γω και δέκα γίδες από τις δικές μου, να ξαναφειάσεις το κοπάδι σου. Βλέπεις, έχω κ' εγώ, «πράματα», μα τάχα δοσμένα μεσιανά. Κάμε κ' εσύ το ίδιο, να μην ξέρουν οι Τούρκοι που τα κρύβεις.

— Να είσαι καλά, καπετάνιε, είπε ο τσοπάνος απλά.

Γιάννης Βλαχογιάννης
«Μεγάλα Χρόνια»

ΑΝΤΙΟ ΣΤΟ ΦΙΛΟ

Πάλεψες ένα χρόνο με την επάρατη αργωσία την αντιμετώπισες με θάρρος, γενναιότητα και αξιοπρέπεια αλλά δυστυχώς σε κατέβαλε. Με το χάραμα του Απριλίου έβρυσες! Αλώεια αναντικατάστατη και τραυματική για τα βλαστήρια σου, τον Σπύρο και την Έλενα. Πλήγμα ανεπανόρθωτο για την Γιολάντα την συντροφιά σου. Το πιο πικρό σου πένθος για την σεβάσμια γερόντισσα μητέρα σου. Αβάσταχτος πόνος για τ' αδέρφια κι όλη την οικογένειά σου.

Ουσιαστικό κενό για τους φίλους σου γιατί ήξερες, να είσαι φίλος. Έλλειψη δυσαναπλήρωτη για την Παιδεία γιατί δεν ήσουν απλώς μια αξιόλογη μονάδα αλλά κυρίως ήσουν ένας Άνθρωπος: δάσκαλος με εμπειρία 27 χρόνων στην έδρα.

Φίλε Σταμάτη, με τιμήσεις 25 χρόνων με την φιλία σου. Τώρα έφυγες: όμως για μένα είσαι κοντά μου γιατί χάραξες στην ψυχή μου στοιχεία της προσωπικότητάς σου, όπως αξιοπρέπεια, ηθική, ευγένεια, ευαισθησία, Ανθρωπιά. Αλήθεια πόσες φορές δεν σε θαύμασα βλέποντάς σε — κατά την κρίση των μαθητών σου — κυριολεκτικά να υποφέρει μπροστά στο δάλλημα «ευσυνειδησία, δικαιοσύνη» — «ανθρωπιά» όπου τελικά παρ' όλες τις εκρήξεις σου επικρατούσε η ανθρωπιά. Σχνά μονολογούσες για τους ταλαιπωρημένους μαθητές σου μικρού φτωχού επαρχιακού σχολείου: «Τα δύστυχα, είναι ξεπόλντα και νησιώτικα, πως να τα καταδικάσω που δεν τα καταφέρνουν στα Μαθηματικά».

Αν και ζούμε σε μια κοινωνία που κυριαρχούν ο εγωισμός, η αλαζονία και τα ανθρώπινα πάθη, εσύ εκτιμούσες τους ανθρώπους από το χαρακτήρα, την προσωπικότητα, το έργο τους, μακριά από σκοπιμότητες και ανήθικους συμβιβασμούς.

Αγαπούσες υπερβολικά την Κέρκυρα. Αγάπησες όμως και τους Καλαρριώτες και τους ανθρώπους των. Το απέδειξες με τις δεκάδες περιπτώσεις — που από σύμπτωση μου έγιναν γνωστές, γιατί απέφυγες να μιλάς γι' αυτά — όπου βοήθησες και εξάσκησες την μεγάλη σου επιρροή για να επιλυθούν προβλήματα συνόλου αλλά και ατομικά.

Ο Θεός σε θέλησε γρήγορα κοντά του, ενώ βρισκόσουν στο ζενίθ της οικογενειακής, κοινωνικής και εκπαιδευτικής προόδου σου.

Σταμάτη ξεκουράσου, κοιμήσου τον ύπνο του δικαίου στα χώματα της Αγίας Κυριακής στην αγαπημένη σου γενέτειρα Λευκίμη, γιατί έζησες δίκαια και ενάρετα.

Αντίο φίλε!

Θ.Κ.Μ.

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗΣ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΣΑΝ ΒΑΣΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ

ΣΠΥΡΟΥ Π. ΦΑΣΟΥΛΑ, Διευθύνον

(Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο)

Σε σύγκριση με το αυτοκίνητο μόνο σε ένα σημείο μειονεκτεί ο σιδηρόδρομος και αυτό ισχύει βασικά για τις εμπορευματικές μεταφορές. Συγκεκριμένα, ο σιδηρόδρομος δεν μπορεί να πραγματοποιήσει μεταφορές από θύρα σε θύρα. Όμως αυτό παρακάμπτεται, κατά ένα μέρος, με την απ' ευθείας σιδηροδρομική σύνδεση των βασικών πελατών του σιδηρόδρομου (μεγάλα εργοστάσια) και ορισμένων άλλων χώρων με το σιδηροδρομικό δίκτυο (βιομηχανικές ζώνες, λιμάνια κ.λ.π.). Εξ' άλλου αυτό το μειονέκτημα, γεννάει και κάποια πλεονεκτήματα στον σιδηρόδρομο, τα οποία είναι ο αυτοματισμός και η χρησιμοποίηση της πληροφορικής και ηλεκτρονικής τεχνολογίας, τα οποία δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει το αυτοκίνητο, ακριβώς γιατί κινείται ελεύθερα. Σ' αυτά όλα, θα πρέπει να προστεθούν πέραν του πολύ χαμηλότερου κομίστρου, και η μεγάλη ποικιλία ανύσεων που παρέχει ο σιδηρόδρομος, και τις οποίες δεν μπορεί να παράγει το αυτοκίνητο (βαγόνια με κρεβάτια, μεταφορά ιδιωτικών αυτών, εστιατόριο κ.λ.π.).

Από όσα εκθέσαμε μέχρι τώρα γίνεται κατανοητό γιατί ο σιδηρόδρομος είναι ακαταμάχητο μέσο μεταφοράς, και γιατί δεν νοείται σοβαρή ανάπτυξη ιδιαίτερα βιομηχανική, χωρίς σιδηροδρομική υποδομή, η οποία μειώνει δραματικά το κόστος μεταφοράς, αυξάνοντας επίσης δρα-

στικά, τον όγκο των μεταφερομένων προϊόντων. Αυτός είναι λοιπόν ο λόγος που όλες οι χώρες ανεπτυγμένες ή στο δρόμο της ανάπτυξης, δεν μπορούν να καλύψουν πραγματικά τις συγκοινωνιακές και γενικότερα μεταφορικές τους ανάγκες, χωρίς ένα εκσυγχρονισμένο σιδηροδρομικό δίκτυο.

Ειδικότερα για την Ήπειρο, η οποία με τα σημερινά δεδομένα στερείται μεγάλων αναπτυξιακών δυνατοτήτων, η σιδηροδρομική σύνδεση είναι η μόνη που θα αυξήσει σημαντικά τις δυνατότητες βιομηχανικής και γενικότερα οικονομικής ανάπτυξης της. Άλλωστε, όπως προκύπτει και απ' όσα εκθέσαμε, η βαρεία βιομηχανία τουλάχιστον, είναι αδύνατον να εξυπηρετηθεί χωρίς σιδηροδρομική υποδομή. Οι όποιες μεμονωμένες εξαιρέσεις οφείλονται στην συνδρομή ειδικών συγκυριών.

Όμως η σιδηροδρομική σύνδεση, ανοίγει στην Ήπειρο και μια άλλη μοναδική δυνατότητα ανάπτυξης. Και αυτό διότι η Ήπειρος, είναι το πιο κοντινό στην Ιταλία Ελληνικό λιμάνι, και επομένως εάν συνδεθεί με το Ελληνικό σιδηροδρομικό δίκτυο, θα γίνει η κυριότερη δυτική πύλη της Ελλάδας. Αν δε αυτό συνδυασθεί με την σύνδεση του Βόλου με την Συρία με πορθμείο, το οποίο θα μεταφέρει τους σιδηροδρομικούς συρ-

μούς στην Μέση Ανατολή (ήδη η υποδομή για την φόρτωση των συρμών αυτών στο λιμάνι του Βόλου έχει προγραμματισθεί), τότε οι θετικές επιπτώσεις για την Ήπειρο πολλαπλασιάζονται. Έτσι, οι σιδηροδρομικοί συρμοί από όλες τις χώρες της Ε.Ο.Κ., θα φθάνουν στο Μπριντζι, όπου θα φορτώνονται σε ειδικά πορθμεία για την Ηγουμενίτσα, παρακάμπτοντας έτσι την Γιουγκοσλαβία, η οποία δεν ανήκει στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και δημιουργεί επί πλέον προβλήματα στην γρήγορη κίνηση των συρμών, λόγω των μεγάλων φορτίων των σιδηροδρομικών αρτηριών της, σήμερα δε και λόγω του κατακερματισμού της, και απ' εκεί μέσω Βόλου θα φθάσουν στην Συρία και σ' όλη την Μέση Ανατολή, χωρίς μεταφορτώσεις, εμπορευμάτων από το ένα μεταφορικό μέσο στο άλλο οι οποίες αυξάνουν το κόστος μεταφοράς, πολλές φορές απαγορευτικά.

Αλλά η λειτουργία αυτής της γραμμής, πέραν των άλλων ωφελημάτων που θα έχει για την Ήπειρο, θα δημιουργήσει και πρόσθετες προϋποθέσεις για την δημιουργία σοβαρών βιομηχανικών επενδύσεων, ιδιαίτερα στην Ηγουμενίτσα και τα Γιάννενα, διότι η μεταφορά και εξαγωγή των παραγομένων προϊόντων θα είναι εύκολη και με μικρό κόστος, αφού οι βιομηχανίες που θα τα παράγουν θα βρίσκονται πάνω σ' αυτόν τον άξονα, και θα είναι εύκολο ακόμη και να συνδεθούν, με παρακαμπτήρια γραμμή με το δίκτυο. Και βέβαια, παράλληλα, θα αυξηθούν και οι προϋποθέσεις εξαγωγής των αγροτικών προϊόντων της περιοχής, ιδιαίτερα των πιο ευπαθών.

Η σιδηροδρομική σύνδεση της Ήπειρου, δεν αποτελεί ένα δώρο προς αυτήν, γιατί όπως έχει ήδη εκθεί, θα ωφεληθεί ποικιλοτρόπως την χώρα και την Εθνική Οικονομία, για τους εξής λόγους:

α) Με την σιδηροδρομική σύνδεση της Ηγουμενίτσας, δημιουργείται η βορειοδυτική πύλη της Ελλάδας και επιτυγχάνεται η άμεση σύνδεση με τον Ε.Ο.Κ. Και να μην ως δυτική πύλη προορίζεται και η Πάτρα, όμως απ' ενός δεν χρειάζεται και μια δεύτερη πύλη βορειότερα, απ' ετέρου δε η Ήπειρος υπερέρχει στον ρόλο αυτό διότι είναι πολύ πιο κοντά στο Μπριντζι της Ιταλίας (λιμάνι φορτώσεως των συρμών στο πορθμείο), και πολύ πιο κοντά στο Βόλο (λιμάνι φορτώσεως συρμών προς Συρία) αλλά και την Βόρεια Ελλάδα, η οποία θα εξυπηρετηθεί από τη σύνδεση με την Δυτική Ευρώπη μέσω Ιταλίας, παρακάμπτοντας την Γιουγκοσλαβία.

β) Με τη σύνδεση αυτή παρακάμπτεται η Γιουγκοσλαβία η οποία είναι υπερφορτωμένη, η δε διέλευση των Ελληνικών συρμών από αυτή μας στοιχίζει αρκετά σε συνάλλαγμα, σήμερα δε είναι και προβληματική.

γ) Πραγματοποιείται ο προγραμματισμένος και πολλά υποσχόμενος για την Ελλάδα, σιδηροδρομικός άξονας Ε.Ο.Κ. - Βόλος - Συρία, στην πλήρη μορφή του.

δ) Επιτυγχάνεται η κίνηση των συρμών μόνον μέσω χωρών της Ε.Ο.Κ. προς Μέση Ανατολή, που δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην Ελλάδα σαν εταίρου της Ε.Ο.Κ., αλλά αυξάνει και το διαμετακομιστικό έργο του Ο.Σ.Ε., με αντίστοιχη μείωση των ελλείματων του.

Εξέλιξη, μετά τον εκσυγχρονισμό της γραμμής Αθήνας-Θεσσαλονίκης, η οποία προχωρεί και η οποία κατασκευάζεται για ταχύτητες 200 χλμ/ώρα, και Παλαιοφωράλου - Καλαμπάκας, η οποία προβλέπεται σύντομα να ολοκληρωθεί και να είναι ικανή για ταχύτητες 150 χλμ/ώρα, δεν είναι μεγάλη η απόσταση μέχρι τα Γιάννενα και την Ηγουμενίτσα.

Αν δεν αρχίσει σύντομα η επέκταση του σιδηροδρομικού δικτύου προς την Ήπειρο, με την κατασκευή της γραμμής προπέλασης του Ιονίου Πελάγους, η οποία έχει θεωρητικά προβλεφθεί στο

15ετές πρόγραμμα του Ο.Σ.Ε., ώστε να δημιουργηθεί μια σοβαρή υποδομή για ανάπτυξη, η Ήπειρος θα παρεμείνει ο φτωχός συγγενής της Ελληνικής οικογένειας και θα διαιωνίζεται η αντιδικία μεταξύ των Ηπειρωτών και των εκάστοτε Κυβερνήσεων, οι μεν να ζητούν κάποια σοβαρή επένδυση, για να αναπτύξουν οικονομικά η περιοχή, οι δε να αρνούνται ουσιαστικά, αφού ορθά θα κρίνουν ότι η επένδυση σ' αυτή την περιοχή αντιοικονομική, με αποτέλεσμα την συνεχή συσώρευση δραστηριοτήτων και πληθυσμού στον άξονα Πάτρας-Αθήνας-Λάρισης-Βόλου-Θεσσαλονίκης-Καβάλας, πέραν οποιουδήποτε προγραμματισμού.

Διότι, αν δεν μεταβληθούν οι συνθήκες με βασικά έργα υποδομής, όπως είναι η σιδηροδρομική σύνδεση, ώστε η Ήπειρος να γίνει πόλος έλξης επενδύσεων και δραστηριοτήτων του δευτερογενή τομέα της παραγωγής, η Ήπειρος θα συνεχίσει να μειώνει την ποσοστιαία συμμετοχή της στην κατανομή του εθνικού εισοδήματος, έστω και αν τα διάφορα μεγέθη θα αυξάνονται σε απόλυτους αριθμούς. Επομένως, ένα από τα βασικά αιτήματα των Ηπειρωτών, θα πρέπει να είναι η ένταξη της κατασκευής της σιδηροδρομικής γραμμής της Ήπειρου στο δεύτερο πενταετές πρόγραμμα του Ο.Σ.Ε., και η χρηματοδότηση της από τις δημόσιες επενδύσεις ή με δαπάνη του Ο.Σ.Ε., σε συνδυασμό με επιδότηση από την Ε.Ο.Κ. Ήδη ο Ο.Σ.Ε. ανέθεσε στο Μετσόβειο Πολυτεχνείο και το Οικονομικό Πανεπιστήμιο, την σύνταξη μελέτης σκοπιμότητας του έργου, την απομείνει η κυβερνητική βούληση για την προώθηση του έργου. Και βέβαια όλα αυτά είναι πραγματοποιήσιμα αν υπάρξει και πλεονάζοντες της αναγκαιότητας και της προτεραιότητας του έργου αυτού. Κάποτε οι Ηπειρώτες θα πρέπει να παύσουν να έχουν στόχους κοντόφθαλμους, αν θέλουν να δουν την περιοχή τους να βγαίνει από την μόνιμη υπανάπτυξη.

ΣΠΥΡΟΣ Π. ΦΑΣΟΥΛΑΣ

Εξέλιξη, μετά τον εκσυγχρονισμό της γραμμής Αθήνας-Θεσσαλονίκης, η οποία προχωρεί και η οποία κατασκευάζεται για ταχύτητες 200 χλμ/ώρα, και Παλαιοφωράλου - Καλαμπάκας, η οποία προβλέπεται σύντομα να ολοκληρωθεί και να είναι ικανή για ταχύτητες 150 χλμ/ώρα, δεν είναι μεγάλη η απόσταση μέχρι τα Γιάννενα και την Ηγουμενίτσα.

Αν δεν αρχίσει σύντομα η επέκταση του σιδηροδρομικού δικτύου προς την Ήπειρο, με την κατασκευή της γραμμής προπέλασης του Ιονίου Πελάγους, η οποία έχει θεωρητικά προβλεφθεί στο

15ετές πρόγραμμα του Ο.Σ.Ε., ώστε να δημιουργηθεί μια σοβαρή υποδομή για ανάπτυξη, η Ήπειρος θα παρεμείνει ο φτωχός συγγενής της Ελληνικής οικογένειας και θα διαιωνίζεται η αντιδικία μεταξύ των Ηπειρωτών και των εκάστοτε Κυβερνήσεων, οι μεν να ζητούν κάποια σοβαρή επένδυση, για να αναπτύξουν οικονομικά η περιοχή, οι δε να αρνούνται ουσιαστικά, αφού ορθά θα κρίνουν ότι η επένδυση σ' αυτή την περιοχή αντιοικονομική, με αποτέλεσμα την συνεχή συσώρευση δραστηριοτήτων και πληθυσμού στον άξονα Πάτρας-Αθήνας-Λάρισης-Βόλου-Θεσσαλονίκης-Καβάλας, πέραν οποιουδήποτε προγραμματισμού.

Διότι, αν δεν μεταβληθούν οι συνθήκες με βασικά έργα υποδομής, όπως είναι η σιδηροδρομική σύνδεση, ώστε η Ήπειρος να γίνει πόλος έλξης επενδύσεων και δραστηριοτήτων του δευτερογενή τομέα της παραγωγής, η Ήπειρος θα συνεχίσει να μειώνει την ποσοστιαία συμμετοχή της στην κατανομή του εθνικού εισοδήματος, έστω και αν τα διάφορα μεγέθη θα αυξάνονται σε απόλυτους αριθμούς. Επομένως, ένα από τα βασικά αιτήματα των Ηπειρωτών, θα πρέπει να είναι η ένταξη της κατασκευής της σιδηροδρομικής γραμμής της Ήπειρου στο δεύτερο πενταετές πρόγραμμα του Ο.Σ.Ε., και η χρηματοδότηση της από τις δημόσιες επενδύσεις ή με δαπάνη του Ο.Σ.Ε., σε συνδυασμό με επιδότηση από την Ε.Ο.Κ. Ήδη ο Ο.Σ.Ε. ανέθεσε στο Μετσόβειο Πολυτεχνείο και το Οικονομικό Πανεπιστήμιο, την σύνταξη μελέτης σκοπιμότητας του έργου, την απομείνει η κυβερνητική βούληση για την προώθηση του έργου. Και βέβαια όλα αυτά είναι πραγματοποιήσιμα αν υπάρξει και πλεονάζοντες της αναγκαιότητας και της προτεραιότητας του έργου αυτού. Κάποτε οι Ηπειρώτες θα πρέπει να παύσουν να έχουν στόχους κοντόφθαλμους, αν θέλουν να δουν την περιοχή τους να βγαίνει από την μόνιμη υπανάπτυξη.

ΣΠΥΡΟΣ Π. ΦΑΣΟΥΛΑΣ

«ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ» ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

* *

εκδότης: ΠΑΤΡΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ»

ΛΑΜΠΟΒΙΤΙΑΛΗ 3 * ΤΗΛ. 37.440 * ΓΙΑΝΝΙΝΑ

* *

Συντάσσεται από επιτροπή

Πληροφορίες - Επιμέλεια Ενδόσεων - Συνδρομές - Εμφάνσεις:

κ. Θεόδωρος Μπαργιάννης

Τέγμα Στρ. Παπάγου - ΙΩΑΝΝΙΝΑ 454 45

τηλ. (0651) 25.561

* *

Τα έξοδα εκτύπωσης και διακίνησης της εφημερίδας, καλύπτονται από τις προαιρετικές εισφορές μελών και φίλων μας.

* *

Τυπογραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΑΛΗ - Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

28 Οκτωβρίου 41 * ΤΗΛ. 20.544 * ΓΙΑΝΝΙΝΑ

ΝΤΟΡΑ ΝΤ' ΙΣΤΡΙΑ

(Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο)

Στις σελίδες του Μέντορα βλέπουμε να γράφονται και τα εξής: «εκφράζομαι δημοσίως τις εγκάρδιους ευχαριστήσεις ημών προς την περιφανή Κυρία Δώραν Δ' Ιστρία, ήτις εν τω μέσω των ασχολιών ευηρεστήθη να περικοσμή και τας σελίδας του Μέντορος δια των αγαλών καρπών του γλαφυροτάτου καλμού της...». Αλλά και η Ντόρα ντ' Ιστρία σε ένα γράμμα της που έστειλε στο Μέντορα από τη Φλωρεντία, από τη Βίλα ντ' Ιστρία της οδού Λεονάρντο ντα Βίντσι στις 18 Ιουνίου 1871, γράφει: «Ελαβον την συλλογήν του Μέντορος ην ευηρεστήθητε να μοι σβείλητε. Είδον μετ' άκρας ευφροσύνης ότι η αξιόλογος ούτη συλλογή οσημέραι βαίνει επί τα κρείττω και ότι προσπαθεί ίνα καταστή εφάμιλλος προς τα εν τη Δύσει τοιούτου είδους συγγράμματα, τα μάλλον σπουδαία...».

Επίσης είχε συνεργασία και με το ευρωπαϊκό περιοδικό «Επιθεώρησις των δύο κόσμων» στο οποίο έχει δημοσιευθεί και το μυθιστόρημά της «Γερμανική Ελβετία». Στη συνέντευξη που έδωσε ο Δον Πέτρος ο Β' Αυτοκράτορας της Βραζιλίας όταν ήλθε στη Φλωρεντία στη Ντόρα Ντ' Ιστρία με τη Δόνα Τερέζα και δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Όστεν» της Βιέννης στις 17 Δεκεμβρίου 1870 διαφαίνεται η ήλιψη της που δεν μπόρεσε ένας ελληνομαθής και λόγιος αυτοκράτορας να επισκεφθεί τη Ρούμελη και το Μωριά, την Αθήνα και τη Σπάρτη.

Η Ντόρα ντ' Ιστρία είχε ασχοληθεί ιδιαίτερα και με τον Όμηρο, για τον οποίο έλεγε ότι «προσποικίζει την εφηβικήν ηρωϊκήν και τοσοῦτον θελκτικὴν ηλικίαν του ανθρωπίνου γένους, την μυθώδη γοητευτικὴν και μεγαλοπρεπή εποχὴν, την εποχὴν των ατελειωτῶν μαχῶν κατὰ των εκ του χάους γεννηθέντων τεράτων και την ουχ' ήτον επιφύβον βαρβάρων εκείνων φύλων των ανικάνων ίνα εννοήσωσι το καλόν, το δίκαιον και την ελευθερίαν...» Απαντώντας δε στον αυτοκράτορα της Βραζιλίας πρόσθεσε ότι ο Όμηρος «είναι ποιητής ο οποίος εκφράζει αισθητά τοσοῦτον κατὰ βάθος ανθρώπινα, ὥστε είναι καταληπτός εντελώς πανταχού...».

Επίσης άρθρα της αναφέρονται στην έκρηξη του Βεζουβίου, στον κόμη Σκόλη ντε Σαλεράνο, στην εκφορά του ποιητή Ούγκο Φώσκολο στη Σάντα Κρότσε, της οποίας και κάνει πλήρη περιγραφή. Όπως είναι γνωστό ο ποιητής πέθανε στην Αγγλία στις 10 Σεπτεμβρίου 1829 και τα οστά του μεταφέρθηκαν στη Φλωρεντία στις 24 Ιουνίου 1871. Τα άρθρα αυτά είναι πολύ ενδιαφέροντα γιατί περιέχουν πλήθος πληροφορίες της εποχής της.

Τόση ήταν η ακτινοβολία της Ντόρα ντ' Ιστρία και ύστερα από την επιτυχία που είχε το βιβλίο της Des Fammé par une femme στην κεντρική και δυτική Ευρώπη που από το 1866 συναντούμε τη μόδα, το στυλ «Δόρα Ιστριάς». Η εφημερίδα του Βερολίνου «Μπαζάρ» είχε εκδώσει ειδικό φυλλάριο με ένδυμα ονομαζόμενο «Ντόρα ντ' Ιστρία». Οι εφημερίδες του Λονδίνου, τα «Illustrated London News» των Παρισίων και των Βρυξελλών «Le monde Illustré, La Gazette Rose, Le Nord» και άλλες είχαν εικονογραφήσει χάριν των αναγνωστών τους τη μόδα «Δόρα Ιστριάς».

Ο συμρός αυτός «Δόρα Ιστριάς» στα φύλλα της εποχής, σχολιάζεται πολύ και η Gazette Rose γράφει πως η μόδα αυτή άρεσε ιδιαίτερα στην πριγκίπισσα Μασάλου που λόγω της φυσικής της καλλονής φάνταζε περισσότερο. Στη συνέχεια κάνει την περιγραφή του μοντέλου στη γλώσσα της εποχής: «Η εοδήτα σχηματίζεται δι' ενός επενδύτου πολωνικού, συνδεσμένου υποπροσθεν κατά τον συγγικόν τρόπον δι' ελασιειδών κομίων μετά των καταλήλων σερφίων. Ο πολωνικός ούτος, κλειστός καθ' όλον το μήκος, ανυψούται όπισθεν περί τα ισχία, αναδεικνύων το ανάστροφον αυτού μέρος εκ καστανόχρου βελούδου προσμοίου με το εσωφούσανον της στολής και περικουμπιμένο δι' επιδέσιον εκ κυανής αργυροσίτλιπνον αλωπεκής, συναρμοζομένης προς το φαίνον εριούχον του πολωνικού. Το δε εκ καστανόχρου βελούδου εσωφούσανον επικοσμεύεται δια πυκνών αλεπαλήλων πτυχών».

Η εκτίμησή που έτρεφαν οι γυναικείες συλλογοί του παρασημειωμένου στην Ντόρα ντ' Ιστρία φαίνεται από την απαντητική της επιστολή προς το «Σύλλογο Κυριών της Σμύρνης υπέρ της εκ-

παιδεύσεως του γυναικείου φύλου», όταν την ανακήρυξαν επίτιμο αντιπρόεδρό τους. Στη σχετική επιστολή της γράφει προς τις κυρίες της Σμύρνης:

«Κυρίαί, ασμενέστατα παραδέχομαι τον τίτλον της επιτίμου αντιπροέδρου, τον οποίον ευηρεστήθητε να μοι απονεμίητε.

«Θα είμαι ευτυχής τω όντι συντελούσα προς

επιτυχίαν έργου, του οποίου συναισθάνομαι όλην την σπουδιότητα. Ενοήσατε κατὰ βάθος ότι ο πολιτισμός κοινωνίας πνός είναι στενότερα συνδεόμενος με την διανοητικήν ανάπτυξιν του φύλου ημών. Εν ταις μακραίς μου περιηγήσει μιμιάκις έλαβον αφορμήν να σημειώσω την αληθώς οικτρὰν κατὰστασιν των χωρών, ένθα οι γυναικες διατελούσιν εισέτι εν τη αμαθεία και εν αλλοκώτῳ απαθεία, εις εώλους υπηκούσας παραδόσεις, ενώ τα μέγιστα εξεπλάγην δια την μεγίστην επιρροήν την οποίαν εξασκεί η εκπαιδεύσις των γυναικών επί των κρατών, των οποίων το μεγαλείον και η ευδαιμονία οσημέραι αυξάνουσιν. Είστε ευτυχείς, κυρίαί, μη δειλίσαι απέναντι των προλήψεων, αϊτινες αλλαχού φαίνονται καταδικάζουσαι την γυναίκα εις αιωνίαν νηπιότητα. Τα αρχαιότερα μνημεία, του μεγάλου εκείνου Ελληνικού λαού όστις επλήρωσε δια της δόξης αυτού τοσοῦτους αιώνας της ιστορίας του ανθρωπίνου γένους, δεικνύουσιν ότι η ευφυία της γυναικός εξεδιήλθη απ' αρχής μετά τοσοῦτης λάμψεως, ὥστε ουδαμού άλλοθι αὐτὴ κατέσχε θέσιν τοσοῦτον υψηλήν. Αρκεί ν' αναφέρωμεν τας Σαπφούς, τας Ηρίννας της Λέσβου, τας Τελεσθίλλας του Άργους, τας Κορίννας της Τανάγρας, τας Μυρτιάς της Βιωτίας, τας Πραξίλλας της Σικνώνος, τας Ανύτας της Τεγέας, τας Νοσσίδας των Λοκρών, τας Μοιρούς του Βυζαντίου, τας Υπατίδας της Αλεξανδρείας. Δικαίως σημεινόμεναι επί τῶν αληθώς εξαιρετικῶν τούτων παρελθόντων, δύνασθε θαρραλέως ν' απενίστητε προς το μέλλον μετά πλήρη πεποίθησιν. Συχαίρω μὲν εὐκρινώς, κυρίαί, διότι προϋπὴρσατε την πρακτικὴν βελτίωσιν ή τῶν ματαίους λόγους, εν οἷς τοσοῦτον εντέρπονται αλλαχού. Μεταξύ των τοσοῦτων ειδῶν της δουλείας, δι' ην τοσοῦτον παραπονούνται οι άνθρωποι, εν γένει ελημονήθη ότι ο μάλλον βαρὺς και ο μάλλον αισχρὸς ζυγός είναι ο της αμαθείας και οκνηρίας. Όταν τις ηξέυρη να διδάσκηται και να εργάζεται, λαμβάνει θάττον ή θβρόδιν τον βαθμόν, τον οποίον ουδεμία κοινωνία θα ήδυνάτο επί πολύ ν' αρνηθή εις την ενεργητικότητά και την αξίαν. Δώρα Ιστριάς». Η αγάπη της Ελένης Γκίκα για την Ελλάδα φαίνεται και από τα όσα έγραψε στο Μέντορα για τον Ερρίκο Κουρτς ο οποίος ήταν σύγχρονός της, συγγραφέας και δόκτορας της γερμανικής ιστορίας που γεννήθηκε στο Παρίσι από Γερμανούς γονείς το 1805.

«Η τιμή την οποίαν ο «Σύλλογος Αθηνών» έκαμεν εις τον διδάκτορα Κουρτς, απονέμων αὐτῶ τον εξαίρετον τίτλον του επιτίμου μέλους, πληρέστατα δικαιολογείται υπό του σταθερού φιλελληνισμού του σοφού τούτου. Ο έξοχος συγγραφέας της «Ιστορίας της Γερμανικής Φιλολογίας», δεν είναι εκ των δυστρώπων εκείνων τευτονομαζών, όπινες δεν βλέπουν ή την γερμανικήν οικογένειαν εις τα απέραντα χρονικά της ανθρωπότητας. Γινώσκει ότι έκαστον έθνους προ-

ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΣΑΛΛΟΥΡΟΥ-ΤΡΟΒΑ

σεκλήθη ίν' αναλόγως των δυνάμεών του εργασθή εις το επίπονον έργον της παγκοσμίου προόδου. Άλλως δεν διαφεύγει την πολυμάθειάν του ότι η Ευρώπη οφείλει το παν εις την πρωτοβουλίαν της Ελλάδος, την ελευθερίαν, την φιλοσοφίαν, την επιστήμην και την τέχνην. Δεν αγνοεί ότι οι Έλληνες πληροῦσι θριαμβευτικῶς πέντε αιώνας της ιστορίας του ανθρωπίνου γένους. Δι' αυτόν, ως δι' όλους τους εξόχους νόας, η Ελλάς είναι δευτέρα πατρίς».

Ετσι σε όλο της το έργο αντικατοπτρίζεται η αγάπη της αυτή για την Ελλάδα και ειδικότερα για την Ελληνίδα και για τις ηρωίδες του απελευθερωτικού αγώνα. Σ' ένα της έργο «Αι Γυναικες εν τη Ανατολή» αναφέρει τα εξής: «Η Παργα, ηρωική πόλις, ήτο αξία καλύτερας τύχης και ο ποιητής, ο οποίος εξέμνησε την πτώσιν αυτής βεβαίως δεν έγραφεν υπερβολάς δια τον πατριωτισμόν των πολιτών και την ανδρείαν των γυναικών της. Φευ, ανεύρισκον υποκάτω των ενδόξων εκείνων ερειπίων της, ότι είχαν ταφεί αι προσφιλέςταται αναμνήσεις της ηνικακής μου ηλικίας, αι γλυκύταται εντυπώσεις του βίου, το ήμισυ της ψυχής μου. Όχι δεν δύναμαι να πιστεύσω, ότι τόσα οδυνά έμειναν ανωφελείς και ότι χείμαρροι γενναίου αίματος ματαίως έρευσαν επί των παραλίων και επί των μετεώρων του Σουλίου.

«Η θεία πρόνοια δεν θα επιτρέψη να μένουν άκαρποι δια την δυστυχή Ηπειρον, αι δοκιμασίαι των Παργίων και ο ηρωισμός των μαρτύρων του Σουλίου. Ατραπός εκάνω των φοβερών κρημνών φέρε εκ της ερημωθείσης πόλεως του Λάρου εις το Σούλι. Η αντηχούσα εκεί ελληνική γλώσσα δίδασκε τον περιηγητήν, ότι ευρίσκεται εις τα μεθόρια της χώρας των ανανήτων Θεοπρωτών... κείμενα δώδεκα μίλια μακράν των Ιωννίνων τα παύτα του Αχέροντος περιβρεχόμενα όρη της Κασσώπιας υπήρξαν καταφύγιον παντός ανθρώπου φεύγοντος τον οθωμανικόν ζυγόν...».

«Διερχομένη ευλαβώς τα μέρη ταῦτα, δια ποντός απάθανασθεν έλεγον κατ' εμαυτήν μετά δικαίας υπερηφανείας, ότι αι γυναικες της Ανατολής εξετέλεσαν κατορθώματα ίσως μάλλον αξιοθαύμαστα δια τους μεταγενεστέρους από τα κατορθώματα της Ιωάννας ντ' Αρκ, της Ιωάννας Αούτης... αι οποιαί τόσον εξεμνήσθησαν υπό τοσοῦτων ποιητών και ιστορικών...».

Όσο για το Μεσολόγγι που τα συμβάντα του είχαν συγκλονίσει, την εποχήν εκείνη τον κόσμο ολόκληρο, γράφει σχετικῶς: «Το Μεσολόγγιον έχει σήμερον κυματίζουσαν επί των τειχῶν του την αργυρόσταυρον κυανήν σημαίαν... Το γυναικείον φύλον τοσοῦτον συμμετέσχεν εις τα αξιοσημείονετα συμβάντα, όσα διηγήθη ο Αύγουστος Φαβρ, ὥστε ο πατών το ιερόν τούτο έδαφος ερωτά αυτομάτως, ποια κατορθώματα έπραξαν αι Ελληνίδες εν τῶ μέσω του έθνους τούτου...».

Η Ντόρα ντ' Ιστρία αν και κοσμοπολίτισσα, εθαύμαζε την Ελληνίδα γυναίκα, τη γυναίκα που εβοήθησε να συντελεσθεί το θαύμα της ελευθερίας του σκλαβωμένου για τετράκοσα ολόκληρα χρόνια ελληνικού έθνους.

«Τις δύναται επακριβώς να καθορίσει, απηγείναι, κατὰ πόσον η γενναιότης των ατρομήτων εκείνων γυναικών συνετέλεσεν εις τον ενθουσιασμόν των μαχητῶν της Ελλάδος; ότε αι γυναίκες μαχόμεναι υπέρ πατρίδος, κατεφρόνουν πάντα κίνδυνον, ήτο δυνατόν οι σύζυγοι και οι αδελφοί των, έστω και επ' ολίγον, να διατάσουν, τα πάντα να θυσιάζουν υπέρ του ιερού αγώνος της εθνικής ανεξαρτησίας...». Η Ελένη Γκίκα, η Ντόρα ντ' Ιστρία πέθανε το 1882. Τα τελευταία χρόνια της ζωής της τα πέραςσε στη Φλωρεντία, όπου και είχε συνδεθεί με στενή φιλία με μια άλλη εξαιρετική Ελληνίδα, τη Σωτηρία Αλιμπέρτη, που είχε πάει εκεί για σπουδές. Τα έργα της είχαν περάσει θάλασσες και ωκεανούς και διαβάζονταν σ' ολόκληρον τον κόσμο. Νέα Υόρκη, Βοστώνη, Ουάσινγκτον, Ρίο ντ' Τζανέιρο, σ' Ανατολή και δύση. Όση προσπάθεια και αν καταβλήθει είναι δύσκολο, νομίζω τώρα πια να συγκεντρωθεί το έργο της τα άπαντά της. Ίσως αν οι γυναικες οργανώσας των ευρωπαϊκών χωρών, των χωρών εκείνων όπου έζησε και δημιούργησε, προσπάθονταν να το συγκεντρώσουν, θα ήταν μεγάλη χρονοκρίση για τα ευρωπαϊκά γράμματα και τον πολιτισμό της Ευρώπης. Κάποια προσπάθεια, έστω και τόσο αργά, θ' άξιζε τον κόπο να γίνει για τη μεγάλη αυτή Ελληνίδα.

ΛΑΔΙ
ΣΤΟ
ΛΥΧΝΑΡΙ

Οι πρόσφατοι κρίκοι της αλυσίδας αγάπης και το καινούργιο φτερά για τον Σύνδεσμός μας και την εφημερίδα μας είναι: ΓΙΑ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

— Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Περσεφόνη Λάλα-Πολίτη που διαμένει στα Γιάννενα.

— Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Θεόδωρος Μπαργιάνης που διαμένει στα Γιάννενα στη μνήμη του φίλου του Σταμάτη Παπαβλασόπουλου.

— Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ανώνυμη συγχωριανή μας που διαμένει στα Γιάννενα.

— Τρεις χιλιάδες (3.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Ευάγγελος Κ. Γκατζόγιας που διαμένει στα Νιάματα Λαρίσης.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «Κ.Ν.»

— Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Περσεφόνη Λάλα-Πολίτη που διαμένει στα Γιάννενα.

— Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Νίκος Μπαζάνης που διαμένει στη Λάρισα.

— Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας γιατρός κ. Γεώργιος Νύχτης που διαμένει στην Άρτα.

— Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ανώνυμη συγχωριανή μας που διαμένει στα Γιάννενα.

— Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Όλγα Λάλα-Οικονόμου που διαμένει στην Αθήνα.

— Τέσσερες χιλιάδες (4.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Καλλιόπη Στούμπη που διαμένει στην Αθήνα.

— Τρεις χιλιάδες (3.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Σπύρος Μπελάρας που διαμένει στη Λάρισα.

— Τρεις χιλιάδες (3.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Ελένη Λάλα που διαμένει στα Γιάννενα.

— Τρεις χιλιάδες

(3.000 δρχ.) οι συγχωριανοί μας κ.κ. Ιωάννης και Ελένη Σαγρή που διαμένουν στη Μελιά Λαρίσης.

— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Δημήτριος Αντωνίου που διαμένει στα Φάρσαλα.

— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο κ. Ευστάθιος Χ. Μπασιτιάς, θεολόγος, Διευθυντής του περιοδικού: «Ο ΣΩΤΗΡ».

— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Χριστόφορος Μπελάλης που διαμένει στη Λάρισα.

— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Μαρϊάνθη Μπουκομάνη που διαμένει στους Φιλιάτες.

— Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ανώνυμη συγχωριανή μας που διαμένει στα Γιάννενα.

— Χίλιες (1.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Γεώργιος Βασταρούχας που διαμένει στην Άρτα.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ

Για την αναστήλωση του Πολιτιστικού και Θρησκευτικού μνημείου της Αγ. Τριάδας Καλαρυτιών:

— Εξήντα χιλιάδες (60.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Αναστασία Σταματάκη και η κόρη της Βασιλική Σταματάκη, αντί ετήσιου μνημόσυνου του συζύγου και πατέρα Θεοδώρου Γ. Σταματάκη.

— Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Αναστασία Σταματάκη, εις μνήμην Αφών Σταματάκη και των γονέων τους.

— Πέντε χιλ. (5.000 δρχ.) ανώνυμη συγχωριανή μας που διαμένει στα Γιάννενα.

— Τρεις χιλιάδες (3.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Ευάγγελος Κ. Γκατζόγιας που διαμένει στα Νιάματα Λαρίσης.

— Δύο χιλ. (2.000 δρχ.) οι συγχωριανοί μας κ.κ. Ιωάννης και Ελένη Σαγρή που διαμένουν στη Μελιά Λαρίσης.

Τα «Κ.Ν.» και ο Σύνδεσμος ευχαριστούν θερμά όλους.

Ενισχύσατε την αποπεράτωση του ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ μας ΚΕΝΤΡΟΥ

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Το Σάββατο βράδυ της Αποκριάς (29-2-92) ο Σύνδεσμός μας διοργάνωσε τον ετήσιο Χορό του.

Το γλέντι άνοιξε με δύο παιδικά τμήματα του Χορευτικού μας Ομίλου «ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ» και κράτησε μέχρι τις πρωϊνές

ώρες. Την βραδυά τίμησαν ο κ. Γεν. Γραμματέας Ηπείρου και οι βουλευτές κ.κ. Θ. Γεωργιάδης και Κ. Ρήγας.

Χαρούμενη έκπληξη ήταν η παρουσία 25 συγχωριανών μας από την Άρτα που ήρθαν ειδικά για το Χορό.

ΝΤΟΡΑ ΝΤ' ΙΣΤΡΙΑ

Συνέχεια από την 8η σελίδα

Έχουν ήδη περάσει 163 χρόνια από τη γέννησή της και 109 από το θάνατό της. Πρέπει όλοι εμείς ν' αναλογιζόμεθα τις συνθήκες που ζούσαν και δημιουργούσαν τις αλλοτινές εποχές και πολύ περισσότερο οι γυναίκες, που τότε οι μορφωμένες και καλλιεργημένες ήταν δακτυλοδειχτούμενες κι ωστόσο αποτελέσανε τον πυρήνα για να βγει η γυναίκα από την αμορφωσιά και το σκοταδισμό και τα στενά πλαίσια στα οποία ήταν περιορισμένη και να σταθεί πρωτοπόρα στα φεμινιστικά κινήματα.

Ίσως ήταν η μοναδική γυναίκα συγγραφέας στον ευρωπαϊκό χώρο της εποχής που ασχολήθηκε με τα γυναικεία προβλήματα και ζητήματα, περισσότερο την απασχόλησαν τα προβλήματα της Ελληνίδας.

Η ίδια είχε κατορθώσει να επιβληθεί με την πένα της και το έργο της να επιβληθεί στην ανδροκρατούμενη εποχή των γραμμάτων και των τεχνών και να την υπολογίζουν. Μπορούμε να πούμε ανεπιφύλακτα ότι η Ελένη Γκίκα, η Ντόρα ντ' Ιστρία άνοιξε το δύσκολο δρόμο για να φτάσει η γυναίκα στο σημερινό επίπεδο

μόρφωσης και εκπαίδευσης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Α. Ρ. Ραγκαβή, άρθρο στο περιοδικό «Πανδώρα», Ιούνιος 1860.

2. Περιοδικό «Μέντωρ» τόμοι 2, 3, 4 και 5 (1870-1873).

3. Cecchetti, Dora d'Istria ella poesia Albanese (Βενετία 1871).

4. Μικρασιατικό Ημερολόγιο.

λόγιον Ελένης Σβορώνου 1911 σελ. 84.

5. Σωτηρίας Ι. Αλιμπέρτη «Αι Ηρωίδες της Ελλην. Επανάστασεως». Αθήναι 1933.

6. Λεξικό Ελευθερουδάκη.

7. Χάρη Πάτση, Μεγάλη Εγκυκλοπαίδεια Νεοελληνικής Λογοτεχνίας.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΑΛΟΥΡΟΥ-ΤΡΟΒΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ:

— Τέλη Φεβρουαρίου στην Αθήνα άφησε την τελευταία του πνοή ακόμη ένας Καλαρυτιώτης απ' την «παλιά φρουρά» ο ΚΩΝ/ΝΟΣ ΖΑΓΚΛΗΣ. Τάφηκε στους Καλαρυτιές όπου έζησε και υπηρέτησε όλα τον τα χρόνια.

— Τέλη Φεβρουαρίου στα Τρίκαλα άφησε τα επίγεια ο γνωστός και τόσο αξιόλογος πατριώτης ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΥΚΗΣ. Με συγκίνηση θα θυμούμαστε την εργατικότητα του, την καλωσύνη του και προπαντός την αγάπη του για την γενέτειρά, τους Καλαρυτιές.

— 31/3/92 στα Γιάννενα, ο χάρος ήρθε με τα λούλουδα τ' Απριλίου για να μας στερήσει τον φίλο, τον συνάδελφο, τον συμπατριώτη, ΣΤΑΜΑΤΗ ΠΑΠΑΒΛΑΣΟΠΟΥΛΟ. Ο πόνος όλων που τον γνώρισαν είναι βουβός κι αβάσταχτος. Ακόμη μια φορά επιβεβαιώθηκε ο λόγος του ποιητή «Οι καλοί και οι γενναίοι πεθαίνουν νέοι».

Στις οικογένειες όλων εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Με την ευκαιρία της μηχανοργάνωσης των διευθύνσεων αποστολής των «Κ.Ν.» παρακαλούμε τους συγχωριανούς μας και τους φίλους μας που άλλαξαν διεύθυνση, να μας τηλεφωνήσουν (0651-25.561) ή να μας γράψουν την σωστή διεύθυνσή τους.

ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ

Λαογραφικός και χορευτικός όμιλος

Εκδήλωση των Παιδικών Τμημάτων του

Την Κυριακή 5/4/92 και ώρα 8 μμ. ο Λαογραφικός και Χορευτικός μας Όμιλος «ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ» παρουσίασε την φετινή δουλειά των παιδικών του τμημάτων (5-15 χρόνων). Είναι μια εκδήλωση που έχει καθιερωθεί εδώ και 8 χρόνια και διοργανώνεται κάθε χρόνο στον ίδιο χώρο (ΠΑΛΛΑΔΙΟ) με ιδιαίτερη

και αγώνες για την εθνική μας Παράδοση και τους Ελληνικούς χορούς.

— 20 χρόνια εκμάθησης στα νιάτα Καλαρρυτιώτικων και Ηπειρώτικων χορών.

— 17 χρόνια εμφανίσεων σε δεκάδες πόλεις και χωριά σε κάθε άκρο της Χώρας μας.

— 14 χρόνια εκμάθησης και μύηση της νεολαίας στους

— Χιλιάδες νέοι 5-30 χρόνων, κοντά μας ήρθαν σε επαφή με τις ρίζες μας, με την Παράδοσή μας.

— Εκατοντάδες παραδοσιακές φορεσιές, αυθεντικές και πιστά αντίγραφα από όλη την Ελλάδα εμπλούτισαν το βεστιαριό μας.

Μερικά από τα παραπάνω βήματά μας αποτελούν

επιτυχία.

Τα παιδιά με μεράκι, κέφι, υπερηφάνεια και επιμέλεια για 2 ώρες παρουσίασαν ποικίλους Ελληνικούς χορούς.

Την εκδήλωση τίμησαν επίσημοι της πόλης μας και χίλιοι περίπου συμπολίτες μας που ασφυκτικά κατέκλυσαν το θέατρο.

Ήταν μια βραδυά αντάξια της φήμης και του ονόματος του Ομίλου «ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ» του οποίου η συνοπτική ιστορία παρουσιάζουν οι παρακάτω αριθμοί:

— 21 χρόνια προσφορά

χορούς της Μακεδονίας, Θράκης, Αιγαίου, Ιονίου.

— 12 χρόνια συνεχών πετυχημένων εμφανίσεων σε 45 Διεθνή Φεστιβάλ σε όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες με πολλές διακρίσεις, μερικές μοναδικές στον Ελληνικό χώρο.

— 10 χρόνια διοργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων στο θέατρο της Ε.Η.Μ.

— 8 χρόνια συνεχής παρουσίαση των παιδικών τμημάτων σε αυτό το χώρο.

— 7 χρόνια έκδοσης διμηνιαίας 12σέλιδης Πολιτιστικής εφημερίδας σε 800 φύλλα.

υποδείγματα μίμησης για τους περισσότερους πολιτιστικούς συλλόγους του νομού μας και αυτή η γενική αναγνώριση μας κάνει υπερήφανους.

Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στα παιδιά του Ομίλου, στους δασκάλους των κ.κ. Ευαγγ. Γούσια και Γαγώ Παπαχριστοδούλου και στους ανθρώπους του Ομίλου, το Δ.Σ. που με υπερηφάνεια και αυταπάτη μοχθεί και κρατάει ψηλά την ποιότητα και το όνομα του Ομίλου του Συνδέσμου μας.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΝΕΑ

Στις 29/3/92 συνεδρίασε το Κοινोट. Συμβούλιο με θέμα:

1. Αποδοχή ποσού 3 εκατ. δρχ. για το έργο της ύδρευσης.

2. Παράταση προθεσμίας αποπεράτωσης των εργασιών υδρεύσεως μέχρι 30/5/92.

3. Αποδοχή ποσού 83.853 δρχ. για λειτουργικές δαπάνες Δημοτ. Σχολ. Κηπίνας.

4. Αποδοχή πίστωσης 2 εκατ. δρχ. για αερολίπανση βοσκοτόπων Κουρκούμπετας, Βλαχιώτη, Στρούτζι, που γίνεται αυτές τις ημέρες.

5. Επανάληψη του διαγωνισμού, επειδή κρίθηκε ασύμφορη η προσφορά, για την κατασκευή ενός στεγάστρου στην Καμάρα και δύο οικίσκων στην Κα-

μάρα και Κάλουτα.

6. Εγκρίθηκε η ανάθεση του δρόμου προσέλευσης από Παναγιά-Λειβάδι.

7. Το έργο μετατροπής του Δημοτ. Σχολείου σε Πνευματικό Κέντρο (δαπάνη 15 εκ.) αποφασίστηκε να εκτελεσθεί όχι με διαγωνισμό αλλά με ανάθεση ή αυτεπιστασία λόγω του εξειδικευμένου προσωπικού που χρειάζεται. Διευρύνεται ο κατάλληλος μελετητής και ο κατάλληλος ανάδοχος εκτέλεσής του.

8. Για το θέμα του Λειβαδιού που είχε θέση ο Αγροτικός Συνεταιρισμός, αποφασίστηκε να παραταθεί το παλαιό καθεστώς.

Ο Αγροτικός συνεταιρισμός εμμένει στην άρση της πρό 25ετίας απόφασης, ώστε να μπορέσει να εκμεταλλευτεί τα χωράφια του

και με τις εισπράξεις να κάνει κοινωνικά έργα στην Κοινότητα όπως ορίζει το Καταστατικό του.

9. Αποφασίστηκε η απαγόρευση βόσκησης των αγελάδων στα μαντριά μετά την 30/4/92.

Ο Πρόεδρος συνεργάστηκε με τον Δ/ντή Τεχν. Υπηρεσιών για να επιλυθεί η εκκρεμότητα της ενίσχυσης της γέφυρας ΦΛΑΜΠΟ που τοποθετήθηκε πέρυσι.

Ο συμπατριώτης μας αντισυνταγματάρχης κ. Ορέστης Φασούλας παρένβει στο Τάγμα Μηχανικού Βόλου για να εξευρεθούν τα απαραίτητα υλικά για την ενίσχυση της γέφυρας.

Αν δεν εξευρεθούν τα υλικά απ' το Στρατό, τότε θ' αγοράσθούν από την Δ.Τ.Υ. Ιωαννίνων και θα κοστίσουν περίπου 800 χιλ. δρχ.

(Πηγή των κοινοτικών νέων είναι ο Πρόεδρος της Κοινότητας).

ΠΑΝΘΕΣΣΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΗ ΒΡΑΔΙΑ

Γράφει ο ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ (τ. Ανεικέρτης)

Όταν καλλιεργήσει κανείς την εσωτερική του όραση, ασφαλώς θα κοιτάξει με προσοχή το ιστορικό γίγνεσθαι του τόπου του τις ελληνικές καταβολές του, τις ρίζες του. Αυτό γίνεται όχι μόνο από νοσταλγία, δηλαδή από διάθεση επιστροφής στα πάτρια ή από ανάμνηση συγκεκριμένων γεγονότων ή καταστάσεων, αλλά κυρίως από δίψα για αυτοσυνειδησία, με άλλα λόγια από δίψα για επίγνωση του εαυτού του.

Τότε με ολύμπια γαλήνη και φωτεινή λογική της νόησης μοχθεί ο καθένας μας, στην τρικυμία του καιρού μας, να βρει τη σταθερή δύναμη να κρατηθεί και να αντισταθεί στις σκοτεινές δυνάμεις που πασχίζουν να μας τσακίσουν, να μας αφανίσουν π.χ. ναρκωτικά, έιτς κ.ά.

Οι κύριοι άξονες της σταθερής δύναμης του Έθνους μας είναι η Ορθοδοξία και ο Ελληνισμός. Αυτοί αγκάλιασαν τον άνθρωπο και τις δραστηριότητές του, τις επαγγελματικές, κοινωνικές, εθνικές τις νοημάτισαν και διαμορφώθηκαν στη ζωή οι διαχρονικές αξίες: της ελευθερίας, της της τιμής, της αξιοπρέπειας, της εργασίας, της αναστάσεως του Θεού, της φιλοξενίας, γενικά των εκδηλώσεων της αξιοβίωτης και αξιοσέβαστης ζωής με μια λέξη: της ανθρωπιάς.

Το αρχοντοχώρι της Πίνδου Καλαρύτες με ζωή εκατονταετιών, με πολιτιστική άνθηση μοναδική τόσο στον Ελλαδικό, όσο και στον εξωελλαδικό χώρο, που μοχθούμε να πλησιάσουμε και να συνεχίσουμε οι σύγχρονοι Καλαρρυτιώτες έξι χιλιάδες (καλά διαβάσατε έξι χιλιάδες) νοικοκυραίοι που ζουν στις κορφές της Πίνδου μας και όπου γης. Η προσπάθεια είναι συλλογική με εστίες: α) την κοινότητα Καλαρρυτιών β) τον Σύλλογο Καλαρρυτιών Αθηνών, γ) το σύλλογο Καλαρρυτιών Ιωαννίνων και δ) το σύλλογο Καλαρρυτιωτών Λαρίσης. Πολύ θα θέλαμε να γίνει Σύλλογος των αποδήμων με έδρα τη Ρώμη της Ιταλίας, όπου ζουν και ευημερούν πολλοί Έλληνες Καλαρρυτιώτες καταγωγής. Κάποιος πρέπει να φροντίσει.

Αφορμή για τις παραπάνω ελάχιστες σκέψεις μου, μου έδωσε ο φίλος συμπατριώτης Νίκος Μπαζάκης, πρόεδρος του Πανθεσσαλικού Συλλόγου Καλαρρυτιών με έδρα τη Λάρισα με τις πληροφορίες του που μου έδωσε για την Καλαρρυτιώτικη βραδιά που έγινε, όπως κάθε χρόνο, με φροντίδα του παραπάνω Συλλόγου.

Ας δούμε το γεγονός. Τις 15 Φεβρουαρίου 1992 έγινε η Καλαρρυτιώτικη βραδιά. Οργανωτής ο Πανθεσσαλικός Σύλλογος Καλαρρυτιών. Το πρόγραμμα πλούσιο σε παραδοσιακή αρχοντιά και χαρούμενη ατμόσφαιρα. Το χορό άνοιξε το χορευτικό συγκρότημα του Συλλόγου με αυθεντικές Εθνικές ενδυμασίες του αρχοντοχωριού μας Καλαρύτες και γνήσια χορευτική ερμηνεία Ελληνικών χορών. Οι οργανοπαίστες των παραδοσιακών οργάνων είναι Καλαρρυτιώτες. Αυτό έχει σημασία γιατί το ύψος και το ήθος, το χρώμα που λέμε απλά, των Ελληνικών τραγουδιών είναι ανόθευτο και διατηρεί ένα δωρικό,

αργεννόπο, ορεινό, λεβεντικό στοιχείο.

Όταν τελείωσε το πρόγραμμα του ο πολύ αξιόλογος χορευτικός όμιλος του πανθεσσαλικού Συλλόγου Καλαρρυτιών που είχε άφορη εμφανίσεις σε γνησιότητα ερμηνείας γιατί ο Ελληνικός χορός σε όλα τα είδη του δεν αποτελεί μουσειακό σχήμα για σχολικές ή άλλες γιορτές, αλλά ουσιαστικό μέρος της κοινωνικής και ατομικής ζωής μας, άρχοντο γλέντι από τους Καλαρρυτιώτες της Θεσσαλίας και τους φίλους προσκαλεσμένους του χωριού μας.

Τη χορευτική παραδοσιακή βραδιά τίμησε με την παρουσία του ο Νομάρχης Τρικάλων κ. Νίκος Βατάλης, ένθερμος φίλος των Καλαρρυτιών και λάτρης της ορεινής ζωής των βουνών.

Ο κ. Νίκος Βατάλης άνοιξε το χορό μέσα σε θερμά και παρατεταμένα χειροκροτήματα των συγχωριανών μας και των φίλων τους. Οι οργανοπαίστες ζωντάνεψαν πολλά τραγούδια Γιάννη Κώστα, Μπαλασάκη, Βασίλ' αρχόντισσα, Γεωργίου Βλαχοθανάση, Ντελή - Παπαί, Δέλβινο και πλείστα άλλα. Η όλη βραδιά ήταν μια πολιτιστική Ελληνική πραγματικότητα όντως υψηλού επιπέδου. Όψη, κατάθεση ζωής των πολιτιστικών αξιών του έθνους μας με σεβασμό, ευαισθησία και καμμό στο αυθεντικό έθιμο και καμμό στο αυθεντικό έθιμο.

Ο Πανθεσσαλικός Σύλλογος Καλαρρυτιών μετά από κατάλληλη προσφώνηση του φίλου του διοικητικού Συμβούλου κ. Χρήστου Κονταράκη προσέφερε συμβολικό δώρο στο Νομάρχη Τρικάλων κ. Νίκου Βατάλη μια καινούργια καλλιερτυτική ποιμενική κάπα. Η προσφορά αυτή συνεχίστηκε φίλο του χωριού μας Νομάρχη ιδιαίτερα, διότι του δώμασε πολλές παιδικές στιγμές που με κρός στο χωριό του έζησε κοντά στα ζωντανά, το βιος του. Την φόρεσε επάνω στην πλάτη και ταίριαζε στο ύψος του, και ήταν κομμένη και ραμμένη στα μέτρα του. Τα χειροκροτήματα και ο ενθουσιασμός έφθασαν κάθε προηγούμενο.

Την παραπάνω κατάρα Πανθεσσαλικός Σύλλογος παραμυθίστηκε από τον θερμό συμπατριώτη, λάτρη της ορεινής ζωής Σοφοκλή Αντωνίου.

Ο χορός με αμειωτο πάθος μέσα στους αιώνιους ρυθμούς του Ελληνισμού που είναι ο νυμφαίονό με το γίγνεσθαι της Ιστορίας μας κράτησε μέχρι το πρωί και άφησε άριστες εντυπώσεις και συγκινήσεις. Παρανευθικά πρέπει να γνωστοποιήσουμε μια άλλη υπεύθυνη ενέργεια του Πανθεσσαλικού Συλλόγου Καλαρρυτιών. Κάθε χρόνο βραβεύονται αριστούχοι Καλαρρυτιώτες μαθητές. Η διεύθυνση του Συλλόγου είναι οδός Αγίας Μαρίας 34, Λάρισα τηλ. 231.315.

Συγχαρητήρια στον πρόεδρο κ. Νίκο Μπαζάκη και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του ανωτέρω Συλλόγου για τις μοναδικές πολιτιστικές εκδηλώσεις τους που σπρώχνουν την αξιοπρέπεια και την ανθρωπιά των αρχοντοχωριών της Πίνδου μας και της Ελλάδας.